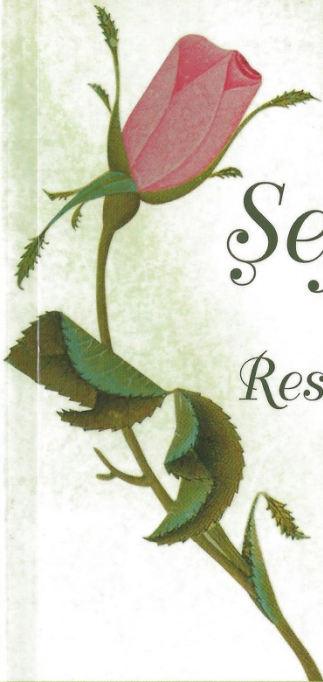

Şefaat Yâ

Resûlallah
(sallallahu aleyhi vesellem)

*Delilleri ve
Hikmetleriyle
Şefaat*

SİRACEDDİN ÖNLÜER

SEMERKAND

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Gavs-ı Sâni
Şeyh Seyyid
Abdülbaki
Elhüseyni (k.s.)
Hazretlerinin

Sadaka-i
Cariyesidir

SEMERKAND
İstanbul 2011

SEMERKAND : 167

Hediye Kitaplar Serisi: 13

yayin@semerkand.com

ISBN : 978-605-4491-61-2

Yazan : Siraceddin Önlüer

Tashih : Mehmet Günyüzlü

Kapak : M. Ali Köse

İç Tasarım : Nilgün Sönmez

Baskı : Sistem Matbaacılık

Davutpaşa Cad.

Yılanlı Ayazma Sok. No: 8

Davutpaşa/İstanbul

Tel: 0212 482 11 01

(yaygın dağıtım)

Temmuz 2011, İstanbul

4. Baskı

© Bu eserin tüm yayın hakları

SemerKand Basım Yayın Dağıtım A.Ş.'ye aittir.

GENEL DAĞITIM

TÜRKİYE: Eyüpsultan Mah. Esma Sokak. No.7/A Samandıra-Sancaktepe-İstanbul
Tel: 0216 564 26 26 **Faks:** 0216 564 26 36 **online satış:** www.semerkandpazarlama.com

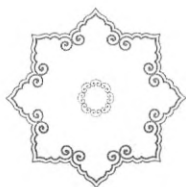
AVRUPA Erol Medien GmbH Kölner Str. 256-51149 Köln **Tel.:** 0 22 03 / 36 94 90
Fax: 0 22 03 / 36 94 910 **Online Satış:** www.onlinefuhr.de **E-Mail:** info@erolmedien.de

*Şefaat
Yâ
Resûlallah*
(sallallahu aleyhi vesellem)

*Delilleri ve
Hikmetleriyle
Şefaat*

SİRACEDDİN ÖNLÜER

SEMERKAND

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
ŞEFAATİN TANIMI, KISIMLARI ve DELİLLERİ	
Şefaati Ne Demektir?	11
Şefaatin Kısımları	12
Şefaati Haktır.....	12
Her Şey Allah'ın Elindedir.....	15
Şefaati Allah'ın İradesidir	16
Niçin Şefaati?	18
Şefaati Yetkisi.....	20
Şefaatte Ölçü.....	22
Şefaati Hak Edenler	24
Bu İhtiyar Yalan Söylemez, Dedi ve Fikrinden Döndü	25
Şefaati İnsanın Yapısında Vardır	26
Kimler Şefaati Edecek?	28
HZ. MUHAMMED'İN [s.a.v] ŞEFAATİ	29
Evet, Öyledir	31
Evet, Razi Oldum	31
Şefaati-i Uzmâ.....	35
Makam-ı Mahmûd	36
Yetiş Yâ Resûlallah!	37

Haydi, Yetiş ve Müjdele	39
Allah Seni Affetti!	40
İlk Şefaatçi	41
O, Bir Beşerdir, Ama Her Beşer Gibi Değil.....	44
Herkes Onun Şefaatine Muhtaç	45
Hz. Peygamber'in Ziyaretçilerine Şefaati	45
Hz. Peygamber'in Dünyada Şefaati	47

ÇEŞİTLİ ŞEFAATLER

Peygamberlerin Şefaati	49
Meleklerin Şefaati	49
Kur'an'ın Şefaati	53
Sahabilerin Şefaati	55
Velilerin Şefaati	56
Müminlerin Şefaati.....	58
Şehidlerin Şefaati	61
Hafızların Şefaati	62
Çocukların Şefaati	63
Amellerin Şefaati	64

DÜNYA ve AHİRETTE ŞEFAAT

Dünya ve Şefaati.....	67
Mahşer ve Şefaati	69
Süleyman Peygamberin Saltanatından Üstün....	74
O Gün Efendi Benim!	74
Sırat ve Şefaati.....	76
Havuz ve Şefaati	77
Cennet ve Şefaati.....	78
Cehennem ve Şefaati.....	79

ÖNSÖZ

Hak Teâlâ, her şeyi bir sebebe bağlamıştır. Peygamberler, veliler ve ameller birer sebeptir. Fâili hakiki Allah'tır. Hakiki tesiri Allah'tan bilmek şartıyla sebeplere başvurmak sakıncalı değil, hatta gereklidir. İşte şefaât de dinî veya dünyevî ihtiyaçları karşılamak, maksat ve hedefe ulaşmak amacıyla başvurulmuş yollardan biridir. Çünkü insan her işinde bir vesileye başvurur. Bu, insan tabiatının ve Cenâb-ı Hakk'ın koyduğu kanunların bir gereğidir. Bir çocuğun dünyaya gelmesi için anne baba vesile kılınmıştır. Fakat gerçek anlamda çocuğu yaratan, veren Allah'tır. Halbuki Allah dileyseydi, bütün insanları Hz. Âdem [aleyhisselâm] gibi annesiz babasız veya Hz. İsa [aleyhisselâm] gibi babasız yaratabilirdi. Ancak Allah Teâlâ'nın âdeti bütün işleri sebeplerle beraber yaratmaktır.

Mesela kuyuya düşen bir adam, kendisini çekip kurtarması için bir başkasından yardım ister. Hasta, doktora gider. Zulme uğrayan, hâkime başvurur. Benzer örnekleri çoğaltmak mümkündür. Dolayısıyla bu gibi vesilelere başvurmak nasıl normal bir durum olarak algılanıyorsa şefaât konusunda da aynı düşünceyi taşımak gerekir. Yani örneğini verdiğimiz durumlar şirk ve küfür değil de neden bir nebîyi veya veliyi yardıma çağırmak şirk olsun! Şefaât izni ve yetkisi verilen bir kimseden şefaât istemek –altını çizerek ifade etmeliyiz ki- Allah’a şirk koşmak değildir. Şimdiye kadar hiçbir akıl sahibi, istemenin tapmak ve kendisinden bir şey istenilenin de ilâh anlamına geldiğini iddia etmemiş, edemez de.

Her şeyde olduğu gibi, şefaât konusunda da mutlak ve tek yetkili Allah’tır. Yetki O’nun elindedir. Cennet de cehennem de O’nun emrindedir. Hüküm ve karar sahibi O’dur. Cenâb-ı Hak dilediğini aziz, dilediğini rezil eder. Bütün nimet ve şeref O’nun elindedir. Ancak O bazı kullarının şeref, itibar ve derecesini artırmak, katındaki yakınlık ve dostluğunu göstermek için kendilerine özel yetkiler verir, görevler yükler, şeref bahşeder. İşte şefaât de böyledir. Kur’ân-ı Kerîm ve hadis-i şeriflerde bildirildiği gibi, bazı kulların Allah katında şefaât etme hakkı vardır. Allah Teâlâ bu şefaât hakkını sevdiği ve razı olduğu kullarına verir.

Şefaât edeceklerin başında tabii ki şefaât-i uz mâ (en büyük şefaât) sahibi Resûlullah Efendimiz [sallallahu aleyhi vesellem] gelmektedir. Her peygamber ken-

disine bahşedilen ve bir defaya mahsus dua hakkını dünyada kullanırken, Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] onu ahirete saklamıştır. O gün herkes kendi başının çaresine bakmakla meşgul olurken, Resûl-i Ekrem, “Ümmetî, ümmetî!...” diye inleyecek ve kendisiyle azıcık da olsa münasebeti bulunan herkesin kurtuluşunu dileyecektir. Zira Allah Resûlü’nün himmeti büyüktür. Bütün ümmeti cennete girmedikçe rahat etmeyecektir. Çünkü o Cenâb-ı Hak’tan hep ümmetini dilemiş, ahirette de hep ümmetini dileyeceğini beyan etmiştir. Onun istediği tek bir şey vardır, o da ümmetinin selâmetidir. Allah Teâlâ onu bu konuda da razı edecektir. Nitekim yüce Allah, *“Rabb’in sana verecek ve sen de razı olacaksın”* (Duhâ 93/5) buyurmaktadır.

Allah’ın dostu olan veliler de kendisine şefaât hakkı verilen kimselerdendir. Veli, ibadetlere devam eden, günahlardan kaçınan, kalben dünyadan yüz çevirip ahirete yönelmek suretiyle Allah’ın dostluğunu kazanan kimsedir. Ayrıca veli, şefaatte bulunan, yardım eden, destekleyen, sahip çıkan, kollayan, dost ve sırdaş olan kimse anlamlarına da gelmektedir. Velinin en belirgin özelliği, diğer insanlara yardımcı olmasıdır. Onun görevi, Allah’ı tanıtmak, Allah’ın emir ve yasaklarını hatırlatmak, Resûlullah’ın [sallallahu aleyhi vesellem] sünnetini sevdirmek, gerek dünyada gerek ahirette insanlara yardımcı olmaktır.

Şunu unutmamak gerekir ki alt derecede bulunan bir kimsenin kendisinden daha üst makamda bulunan birinden yardım istemesi son derece doğal

bir iştir. Şefaât de aynen böyledir. Yani günahkâr ve çaresiz bir kimsenin, Allah katında makamı ve değeri olan birinden affedilmesi için aracı olmasını istemesidir.

Kur'an ve hadisler genel anlamda kişiyi başkası lehine iyilik ve yardım yapmaya, başkası için dua ve istiğfar etmeye, başkasının elinden tutmaya, kendisi muhtaç iken başkasını kendine tercih etmeye açık bir şekilde teşvik etmektedir. Şefaât de kişinin bir başkası lehine dua ve istiğfar etmesinden farklı bir şey değildir. Kur'an'da bu durum teşvik edilmekte ve övülmektedir. İşte bazı âyetler:

“O halde onları affet, onlar için istiğfarda bulun” (Âl-i İmrân 3/159); *“(Sana gelen kadınların biatlarını kabul et ve) onlar için Allah'tan bağışlama dile. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir”* (Mümtehine 60/12); *“Hem kendi günahın hem mümin erkekler ve mümin kadınlar için mağfiret dile!”* (Muhammed 47/19).

Ayrıca şefaât, Allah Teâlâ'nın işine karışmak değildir. Şefaât emredilmiş bir görevdir. Emri veren Allah, emri alan da Hz. Resûlullah'tır. Şayet şefaât olmasaydı veya faydasız olsaydı, Cenâb-ı Hak emretmezdi.

Unutmamak gerekir ki her mümin, diğer müminin yardımcısı, dostu ve şefaâtçisidir...

Siraceddin ÖNLÜER

ŞEFAATİN TANIMI, KISIMLARI ve DELİLLERİ

Şefaattir Ne Demektir?

Sözlükte “tek olan bir şeyi dengi veya benzeriyle çift hale getirmek, bir başkası adına ricada bulunmak, bir suçlunun af edilmesi için aracı olmak, birine yardımcı olmak, birinin önüne düşüp işini görmeye çalışmak, birinin aracılığını istemek, maddi ve manevi bir imkânı elde etmek için yetkilisi nezdinde aracılık yapmak, ihtiyaç sahibi için iyilik dilemek” gibi manalara gelir.

Dinî bir terim olarak “ahirette peygamberlerin ve kendilerine şefaattir yetkisi verilen kimselerin, bir müminin günahlarının affedilmesi veya daha yüksek derecelere ulaşması için Allah’a yalvarmaları, dua etmeleri, aracı olmaları” demektir.

Şefaatin Kısımları

Beş kısım şefaattir:

1. İnsanları haşir meydanının dehşet ve şiddetinden rahata kavuşturmak ve hesabın çabuk görülmesini sağlamak için yapılan şefaattir. Bu, Hz. Peygamber'e [sallallahu aleyhi vesellem] has olup en büyük ve en önemli şefaattir. Buna şefaati-uzmâ denir.

2. Birtakım bahtiyar insanların hesapsız olarak cennete girmesi için yapılan şefaattir. Bu da Resûlullah'a [sallallahu aleyhi vesellem] has bir şefaattir.

3. Cehennemî hak etmiş bazı müminleri kurtarmak için yapılan şefaattir. Bu şefaati peygamberler ve Allah'ın dilediği veliler yapabilir.

4. Cehenneme giren günahkâr müminlerin cehennemden çıkması için yapılan şefaattir. Bunu peygamberler, melekler, veliler ve kardeşlerinin cehennemden çıkması için müminler yapabilir.

5. Cennettekilerin derecelerinin yükselmesi için yapılan şefaattir.

Şefaati Haktır

Şefaati haktır. Âyet, hadis ve icmâ ile sabittir. Buna iman edilmesi gerekir. Şefaati hakkını da, şefaatin neticesini de Allah verir. Yine şefaati edecekler de, edilecekler de Allah müsaade eder. Durum bundan ibaretken artık bu konuda itiraz etmeye, şüphelenmeye ve bu hususta söz söylemeye hiç kimsenin hakkı yoktur.

Kur'an ve hadislere bakıldığında, şefaati alaka-lı pek çok âyet ve hadis görülecektir. Bazı âyetlerin

umumi manasına bakıldığında, şefaatin olmayacağı anlaşılabilir. Fakat dikkatle bakılıp âyetin öncesi, sonrası değerlendirildiğinde, gerçekleşmeyecek şefaatin müşrik ve kâfirlerle ilgili olduğu görülecektir.

Bu konudaki bazı âyetlere değinelim:

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ
شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ
مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٨﴾

“Kimsenin kimseden faydalanamayacağı, kimseden bir şefaath kabul edilmeyeceği, kimseden bir fidye alınmayacağı ve yardım da görülmeyeceği bir günden kendinizi koruyun” (Bakara 2/48).

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ
شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا
شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿١٢٣﴾

“Kimsenin kimse yerine bir şey ödemeyeceği, kimseden fidye kabul edilmeyeceği, şefaatin kimseye yarar sağlamayacağı ve onların hiçbir yardım göremeyecekleri o günden korkun” (Bakara 2/123).

Görüldüğü gibi iki âyetin manası birbirine çok yakındır. Her ikisinde de şefaatin kabul edilmeyeceği beyan edilmektedir. Fakat önceki âyetlere bakıldığında, bu âyetlerin muhataplarının İsrâiloğulları olduğu görülecektir. Onlara verilen nimetler dile getirilmekte ve bu nimetlere karşı şükür istenmektedir. Nitekim Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

يَا بَنِي إِسْرَآئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ
عَلَيْكُمْ وَأَنَا فُضِّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾

“Ey İsrâiloğulları! Size verdiğim nimetimi ve (bir zamanlar) sizi cümle âleme üstün kıldığımı hatırlayın” (Bakara 2/122).

İsrâiloğulları'nın inançlarına bakıldığı zaman; babalarının, dedelerinin ve peygamberlerinin her hâlükârda kendilerine şefaathane edeceklerine inandıkları görülür.

İşte Cenâb-ı Hak, onların bu bozuk düşüncelerini ortaya çıkarmak ve kendilerini sarsmak için mahşer gününde kimsenin kimseye fayda vermeyeceğini beyan etmektedir. Aslında müminlere de buna benzer bir hitap vardır. Nitekim yüce Allah,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ
قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا
شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

“Ey iman edenler! Hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve hiçbir şefaatin olmadığı kıyamet günü gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcayın. Kâfirler ise zalimlerin tâ kendileridir” (Bakara 2/254) buyurmaktadır. Fakat hemen peşinden gelen Âyetü'l-kürsî'de, şefaatin Allah'ın iznine bağlı olduğu beyan edilmektedir:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

“O’nun izni olmadan katında kim şefaât edebilir?” (Bakara 2/255).

Evet, Allah’ın izni ve rızası çerçevesinde şefaatin gerçekleşeceğini belirten âyetler, hem şefaatin hak olduğunu bildirmekte hem de önceki âyetlerin farklı anlamlara gelebilecek genel manalarını özel bir anlama tahsis etmektedir.

Her Şey Allah’ın Elindedir

Her şey Allah’ın elindedir. Ancak Allah sebepsiz bir şey yaratmamıştır. Yarattığı ve yaratacağı her şeyi bir sebebe bağlamıştır. Bu, âdetullahtır, yani Allah’ın âdeti budur. Gerek maddi gerek manevi olaylar bu şekildedir. Dünya hayatında hidayet, irşad ve kemalat yolunda ilerlemeye vesile olan peygamberler, veliler ve âlimler, kıyamet gününde de şefaâtçi olacaklardır. Aslında başkasının eliyle bizlere verilen her şey, O’nun dilemesiyledir. Affa mazhar olmak ve cennete girmek de böyledir. Zaten cenneti de cennete giden yolu da Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] vasıtası ile öğrendik. Fakat şunu bilmemiz gerekir ki günahları ancak Allah affeder, Allah’ın izin vermediği kimse şefaâtçi olamaz, sonra şefaât edecek kimse de ancak izin verilenlere şefaât edebilir.

Peygamber veya velilerden şefaât dileyen, aslında Allah’tan diler. “Şefaât yâ Resûlallah!” diyen bir kimse şunu demek ister: “Yâ Rabbi, sevdiğin ve razı olduğun bu mübarek zatın hürmetine beni bağışla.” Bu niyetle Allah’tan af isteyen bir kimseyi

şirkle itham etmek de büyük bir insafsızlık olur. Hz. İbrahim'in [aleyhisselâm] eliyle yapılan Kâbe'yi tavaf etmeyi şirk saymayanların, âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Peygamber'in [sallallahu aleyhi vesellem] kabrinin ziyaret edilmesine karşı çıkmaları da anlaşılacak bir şey değildir.

Neticede Kâbe de bir yapıdır, yaratılmıştır ve sadece bir vesiledir.

Şu halde gerçek ve mutlak şefaâtçi O'dur. Bu hususla ilgili olarak yüce Allah şöyle buyuruyor: *"De ki: Bütün şefaât sadece Allah'ındır"* (Zümer 39/44); *"Sizin, O'ndan başka hiçbir dostunuz, bir şefaâtçiniz yoktur"* (Secde 32/4).

Evet, şayet Allah'tan başka biri şefaât edecekse bu, Allah'ın izni ve yetki vermesi ile mümkün olacaktır.

Şefaât Allah'ın İradesidir

Şunu belirtelim ki âyetler ve hadisler genel manada kişiyi başkasına iyilik yapmaya, başkası için dua ve istiğfar etmeye, başkasının elinden tutmaya, kendisi muhtaç iken başkasını kendine tercih etmeye açık bir şekilde teşvik etmektedir. Şefaât de kişinin başkası için dua ve istiğfar etmesinden başka bir şey değildir. Kur'an'da bu vardır, teşvik edilmekte ve övülmektedir. Bununla ilgili birkaç âyet şöyledir:

فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ

“O halde onları affet, onlar için istiğfarda bulun.”

(Al-i İmrân 3/159).

وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٢﴾

“Onlar için Allah’tan bağışlama dile. Şüphesiz Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir”

(Nûr 24/62).

وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾

“(Sana gelen kadınların biatlarını kabul et ve) onlar için Allah’tan bağışlama dile. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir” (Mümtehi-ne 60/12).

وَاسْتَغْفِرْ لِدَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

“Hem kendin hem mümin erkekler ve mümin kadınlar için mağfiret dile!” (Muhammed 47/19).

Görüldüğü gibi şefaath emredilmiştir. Emri veren Allah, emri alan da Hz. Resûlullah’tır. Şayet şefaath olmasaydı veya faydasız olsaydı, Allah Teâlâ emretmezdi. Bu emrin bir manası da kalmazdı.

Şüphesiz kendisi için af istenecek ve istiğfar edilecek kimsenin belirli niteliklere sahip olması gerekir. Mesela her şeyden önce mümin olmalı, kâfir veya münafık olmamalıdır. Yani Allah’ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed’in [sallallahu aleyhi vesellem] Allah’ın kulu ve resûlü olduğuna şehadet etmelidir. Aksi takdirde şefaath söz konusu olmaz. Zira şefaathate nail olabilmek için iman şarttır. İman ise Hz. Peygamber’in Allah tarafından getirip bildirdiği hü-

kümleri kalp ile doğrulamak ve dil ile ikrar etmektir. Böyle olmayan birine Allah Resûlü bile şefa'at edemeyecektir, şefa'at etse bile kabul olunmayacaktır. Nitekim Allah, onları bağışlamayacağını bildirmektedir:

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾

“Onlar için mağfiret dilesen de, dilemesen de birdir, farketmez; Allah o münafıkları asla bağışlamaz ve Allah fâsıkları hidayete erdirmez” (Münâfikûn 63/6).

Niçin Şefa'at?

Şefa'at, Allah'ın rahmet ve merhametindedir. Ayrı bir şey değildir. Çünkü O, Rahmân ve Rahîm'dir. Rahmet ve merhametin tek kaynağıdır. Mahlûkattaki merhametin tamamı, O'nun rahmet ve merhametinin bir tecellisi, bir yansımasıdır. Bu rahmet tecellisine ilâhî mağfiret adı verilir. İlâhî rahmetin tecellisi de sonsuzdur, onun için bir nihayet, bir sınır yoktur. Fakat bu rahmet tecellisinin karşısında insanların kabul yetenekleri farklıdır. Bir kimse'nin Allah'ın rahmetinden yoksun kalması, Cenâb-ı Hakk'ın rahmetindeki sınırlılık ve darlıktan değildir. Böyle bir düşünceden Allah'a sığınınız! Bu yoksunluğun sebebi, o kişinin mağfireti kabul yeteneği göstermemesidir.

Unutmamak gerekir ki güller, çiçekler, bahçelerde açar, çorak yerlerde ise dikenler biter. Çorak yerde gül bitmemesinin sebebi, yağmurun yetersizliği değil, yerin kabiliyetsizliğidir.

Evet, ilâhî rahmet için bir sınır yoktur, fakat ilâhî rahmeti celbedecek ve mağfireti hak edecek ameller lazımdır. Şu âyet-i kerime bu durumu açıkça ifade etmektedir:

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا
فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ
عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

“Arşı taşıyanlar ve onun çevresinde bulunanlar (melekler) Rab’lerini hamdederek tesbih ederler, O’na inanırlar ve inananlar için (şöyle diyerek) bağışlanma dilerler: Ey Rabbimiz! Senin rahmetin ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tövbe eden ve senin yoluna uyanları bağışla ve onları cehennem azabından koru” (Mü’min 40/7).

Görüldüğü gibi Allah’ın rahmeti sınırsızdır, fakat mağfirete layık olmak için tövbe etmek ve ilâhî emirlere uymak gerekiyor.

Şunu da unutmamak gerekir ki Allah [celle celâluh] kullarını çeşitli vesilelerle affetmek ister ve bundan

da hoşlanır. Bu sebeple sevdiği kullarına ahirette şefa'at etme izni verecektir. Böylece hem affetmek istediği kulları için bir bahane yaratmış hem de sevdiği kullarının değerine dikkat çekmiş olacaktır.

Şefa'at Yetkisi

Peygamberler, veliler, âlimler ve şehidler -derecelerine göre- Cenâb-ı Hakk'ın onlara bahşettiği seviyede şefa'at edebilirler ve edeceklerdir. Şefa'at yetkisini veren de verecek olan da Allah'tır. Elbette şefa'atçilerin de bir sınırı vardır. Zaten bütün şefa'atler, ancak Cenâb-ı Hakk'ın izni ve koyduğu ölçü nisbetinde olacaktır. Nitekim şu âyet bize bunu anlatmaktadır:

مَّا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ط

"O'nun izni olmadıktan sonra hiçbir şefa'atçi şefa'at edemez" (Yunus 10/3). Ayrıca herkesçe bilinen Âyetü'l-kürsî'de, şefa'atin Allah'ın iznine bağlı olduğu beyan edilmektedir:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ط

"O'nun izni olmadan katında kim şefa'at edebilir?" (Bakara 2/255).

Her şeyde olduğu gibi bu hususta da bir mîzan, bir ölçü söz konusudur. Hak Teâlâ'nın bütün işlerinde bir adalet ve denge olduğu gibi ahirette vereceği şefa'at salahiyetinde de bir adalet ve denge vardır. Şefa'at edeceklerin kalpleri de Allah'ın

elindedir. Ayrıca hiçbir kul Allah kadar merhametli değildir. Cenâb-ı Hak bir kuluna merhamet dilediği zaman, onu, kendisine şefaât edecek birine hatırlatır ve şefaât ettirir.

Yine kimin, kime ve ne ölçüde şefaât edebileceği bir takdire bağlanmıştır. Âyet-i kerimede şöyle buyrulur:

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ

عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾

“Rahmân’ın huzurunda, söz almış olanlar dışında hiç kimse şefaât edemeyecektir” (Meryem 19/87); yine,

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ

لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾

“O gün, Rahmân’ın şefaât izni verip sözünden razı olduğu kimselerden başkasının şefaati fayda vermez” (Tâhâ 20/109); yine,

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى

“Onlar, Allah’ın razı olduklarından başkasına şefaât etmezler” (Enbiyâ 21/28).

Görüldüğü gibi yüce Allah, peygamberlere, meleklerle, velilere, şehidlere ve salih müminlere şefaât yetkisi vermiştir. Şefaât, Allah’ın razı olduğu kimse-

ler hakkında gerçekleşecektir. Bu husus meşhur hadislerle de sabittir.¹

Resûl-i Ekrem'in [sallallahu aleyhi vesellem], münafıkların cenaze namazını kılmasının ve haklarında istiğfar etmesinin ardından bunun Allah tarafından onaylanmaması ve münafıkların bağışlanması talebinde bulunmamasının emredilmesi, şefaate etme yetkisinin yalnız Cenâb-ı Hakk'a ait olduğunu kanıtlar. Nitekim Hak Teâlâ habibini şöyle uyar-maktadır:

اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ اِنْ تَسْتَغْفِرْ
لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ
بِاَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾

*"Onlar için ister bağışlanma dile ister dileme (far-
ketmez). Onlar için yetmiş kez bağışlanma dilesen
de Allah onları asla affetmeyecektir. Bu, onların Allah
ve Resûlü'nü inkâr etmiş olmaları sebebiyledir. Al-
lah, fâsık topluluğunu doğru yola iletmez"* (Tevbe 9/80).

Şefaatte Ölçü

Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem], şefaatinin bü-
yük günah işleyenlere olduğunu ifade etmiş ve,

شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي

1 Teftâzânî, Şerhu'l-Akâid, s. 53.

“Benim şefaati ümmetimden büyük günah işleyenleredir”² buyurmuştur.

Ümmetten büyük günah işleyenlere şefaati edilmesi, küçük günahların zaten bağışlanacağını ima etmektedir. Resûl-i Kibriya [sallallahu aleyhi vesellem], her hususta olduğu gibi bu hususta da bir kolaylık göstermiştir. Zaten bütün ümmeti onun bu ifadele-riyle teselli bulmakta ve Allah Resûlü’nün şefaatine nail olmayı ümit etmektedir.

Nakledildiğine göre Hallâc-ı Mansûr [kuddise sırruhû] bir gün bu hadisi şerh ederken cezbeye gelmiş ve Hz. Peygamber’e [sallallahu aleyhi vesellem] hitaben,

“Ey nebîler sultanı! Niçin böyle sınır koydun da bütün insanlar için demedin. Sen bütün insanlara şefaati etmeyi talep etseydin, yine de Rabb’in seni mahrum bırakmaz ve sana bu yetkiyi bahşederdi” gibi sözler sarfetmişti. Tam bu esnada Allah Resûlü temessül ederek, başındaki sarığı onun boynuna sarmış ve,

“Bunu başınla öde, sen zannediyor musun ki ben o sözü kendimden söyledim” buyurmuştu. Hallâc [kuddise sırruhû] kolu kanadı biçilip bir ağaç gibi budanırken dahi tebessüm ediyordu. Çünkü biliyordu ki bu hüküm yüce bir mecliste verildi ve o hükme rıza göstermek gerekirdi...

Evet... Hallâc’ın [kuddise sırruhû] dediği gibi, Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem] bütün insanlara

2 Ebû Davud, Sünnet, 23 (nr. 4739); Tirmizî, Kıyâmet, 12 (nr. 2437); İbn Mâce, Zühd, 37 (nr. 4310); Heysemî, *Mecmau’z-Zevâid*, nr. 18519.

şefaati etmeyi talep etseydi, Rabb'i ona bu yetkiyi verirdi. Ancak o, Allah'a karşı saygılıydı. Rabb'in dediğinden başkasını demiyor ve verilen salahiyet sınırlarını da asla zorlamıyordu...

Şefaati Hak Edenler

Kur'an ve hadislerde şefaati müjdesi vardır. Ancak bu, herkes için değildir, şefaatin şartları ve sınırları vardır. Mesela hesap gününü yalanlayanlara (Müddessir 74/46), inkâr edenlere (A'râf 7/53), puta tapanlara ve taptıkları putları şefaatiçi sayanlara (Yunus 10/18), Allah'a ortak koşanlara (Rûm 30/13), zalimlere (Mü'min 40/18) o gün şefaati edilmeyeceği Kur'an'da açık bir şekilde belirtilmiştir.

Buna göre şefaati, iman ile kabre girenler içindir, imanını muhafaza ederek ölen herkes şefaate kavuşacaktır. Çünkü şefaate nail olabilmenin şartı, imanla ölmektir. Kâfir ve münafıklar için şefaati söz konusu değildir. Onlar için herhangi bir şefaatiçi de olmayacaktır. Olsa bile faydası olmayacaktır. Onlar işledikleriyle tâ işin başında, bu şefaati dairesinin dışında kalmışlardır. Şefaati kapısı onlar için tamamen kapalıdır. Nitekim Hak Teâlâ,

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ط

“Artık şefaatiçilerin şefaati onlara (kâfirlere) fayda vermez” (Müddessir 74/48) buyurmaktadır.

Bu âyetin ifade tarzından da anlaşılmaktadır ki şefaati vardır. Fakat kâfirler bundan mahrum bira-

kılacaktır. Aksi halde onların hallerini kötölemek ve içinde bulundukları sıkıntılı durumun mahiyetini ortaya koymak için, “*Kâfirlere hiçbir şefaathinin faydası olmaz*” demenin anlamı olmazdı. Böyle yerlerde kullanılan bu gibi ifadeler, sadece kâfirlere mahsus olan durumu belirtir, onlarla beraber başkalarını da bu hükmün içine almaz. Yani burada kâfirlerle ilgili hükümden, “Onların dışında kalan müminlerin de şefaathileri olmaz” manası çıkmaz.³

Evet, kâfirler için şefaath kapısı kapalıdır. Peygamberler bile kâfir ve münafıklara şefaath etmeyecektir. Onlar layık oldukları cezalarını çekeceklerdir. Zaten yüce Allah, cenneti kâfirlere haram kılmıştır.⁴ Ayrıca Allah’ın koyduğu şefaath ölçüsünde, şefaath edilecek şahısların buna hak kazanmış olmaları da yer almaktadır.

Bu İhtiyar Yalan Söylemez, Dedi ve Fikrinden Döndü

Yezîd b. Süheyb el-Fakîr anlatıyor:

“Hâricîler’in görüşlerinden biri içime işlemiştî; haccetmek, sonra da (propaganda yapmak üzere) insanların karşısına çıkmak arzusuyla, kalabalık bir grup içerisinde yola çıktık. Medine’ye uğradık. Orada Câbir b. Abdullah [radiyallahu anh], insanlara hadis rivayet ediyordu. Bir ara cehennemlikleri anlattı. Ben,

- Ey Resûlullah’ın arkadaşı! Sen ne konuşuyorsun? Halbuki Allah Teâlâ, ‘(Ey Rabbim!) Ateşe kimi

3 Teftâzânî, *Şerhu’l-Akâid*, s. 53.

4 Buhârî, Tefsîr, 6, 26, Enbiyâ, 8, Rikâk, 45, 53; Müslim, Fezâil, 9.

atarsan mutlaka onu rezil rûsvay edersin' (Âl-i İmrân 3/192); *'Ateşten her çıkmak isteyişlerinde oraya geri çevrilirler'* (Secde 32/20) buyurmaktadır, dedim. Câbir [radiyallahu anh],

- Sen Kur'an'ı okuyor musun, dedi. Ben de,

- Evet, dedim.

- Öyleyse onun evvelini oku! Çünkü o, kâfirler hakkındadır, dedi ve ilave etti:

- Sen, Allah'ın Muhammed'i [aleyhissalâtü vesselâm] dirilteceği makam-ı mahmûdu işittin mi?

- Evet, dedim. Dedi ki:

- O, Muhammed'e [sallallahu aleyhi vesellem] mahsus mahmud makamıdır. Allah Teâlâ o makamın hatırına, cehennemden çıkaracaklarını çıkarır.

Hz. Câbir sonra, sırat köprüsünün konuluşunu ve üzerinden insanların geçişini anlattı. Biz,

- Bu ihtiyarın, Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] hakkında yalan söyleyeceğini mi zannedersiniz, dedik ve Hâricîlik görüşünden döndük. Hayır! Vallahi bizden bir kişiden başka, Hâricîlik'te kalan olmadı." ⁵

Şefaât İnsanın Yapısında Vardır

Maksatlarımıza ulaşmak, hayatımızdaki ihtiyaçlarımızı karşılamak amacıyla kullandığımız yöntemlerden ve başvurduğumuz yollardan biri de şefaattir.

5 Müslim, İmân, 320 (nr. 191); Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, nr. 310.

Şefaât, insanın tabiatında vardır. İnsan her sıkıştığında bir aracıya başvurur, dünyevî işlerinde bile vesile edinmeye çalışır. Hiç şüphesiz insanın aracıya, vesileye en fazla muhtaç olacağı gün, kıyamet günüdür, mahşer meydanıdır. Orada insan sıkışacak, bunalacak, terleyecek, korkudan tir tir titreyecek, eşinden dostundan yardım isteyecek ve kendisine uzanacak bir el arayacaktır.

Dünya hayatında olduğu gibi ahirette de aracı ve şefaâtçiler olacaktır. Şüphesiz Allah katında hatırı yüksek, kadri yüce vesileler, şefaâtçiler vardır. Cenâb-ı Hak bu vesilelere şefaât etme hakkı vermiştir/verecektir. Allah Rahmân'dır, Rahîm'dir, Gafûr'dur. Böylece sonsuz rahmetinin bir tecellisini de bu şekilde kullarına gösterecektir.

Şunu unutmamak gerekir ki, alt derecede bulunan bir kimsenin kendisinden daha üst makamda bulunan birinden yardım istemesi son derece doğal bir iştir. Şimdiye kadar hiçbir akıl sahibi, birinden bir şey istemenin tapmak anlamına geldiğini iddia etmemiştir.

Şefaât de aynen böyledir. Yani günahkâr ve çaresiz bir kimsenin Allah katında makamı ve değeri olan birini vesile kılmasıdır. Bizler yaratılış âleminde işlerin birtakım sebeplere bağlı olduğunu kabul etmekteyiz. Bu sebepleri bilmek ve etkilerini kabul etmek tevhidin özüne ters düşmez. Çünkü bu sebeplerin etki etmeleri de Allah'ın iznine bağlıdır. Bizler sebepleri Allah'ın kudretine denk görmüyoruz. Aynı şekilde bu tür sebeplerin Allah'ın izniyle insanın başışlanması vesile olmaları tevhid inancına ters düşmediği gibi aksine tevhid inancını destekler.

Kimler Şefaata Edecek?

Dinimizde şefaata dendiğinde, daha ziyade, mahşerde kurtulmak için çırpınan inananlardan izin verilenlere, yine izin verilenler tarafından yapılacak yardım, vesilelik ve aracılık akla gelir. Bu vesilelerin neler ve araçların kimler olacağı konusunda Kur'an ve Sünnet'e baktığımızda çok geniş bir yelpaze buluruz. Peygamberimiz [sallallahu aleyhi vesellem] başta olmak üzere, diğer peygamberler, melekler, sahabiler, veliler, âlimler, hafızlar, sıddıklar, şehidler, salihler, çocuklar, müttaki müminler, Kur'ân-ı Kerîm, Kur'ân-ı Kerîm'den bazı sûreler, ameller ve Allah'ın izin verdiği daha başkaları... Şu âyetler bu hususa işaret etmektedir:

"O gün, Rahmân'ın izin verdiği ve sözünden razı olduğu kimseden başkasının şefaati fayda vermez" (Tâhâ 20/109); *"Allah katında, O'nun izin verdiği kimse-lerden başkasının şefaati fayda vermez"* (Sebe 34/23); *"Göklerde nice melekler vardır ki onların şefaati-ri, ancak Allah'ın izniyle, dilediği ve hoşnut olduğu kimselere yarar sağlar"* (Necm 53/26); *"Onlar, Allah'ın razı olduğu kimselerden başkasına şefaata etmezler"* (Enbiyâ 21/28); *"O'nu bırakıp taptıkları şeyler şefaata edemezler. Ancak bilerek hakka şahitlik edenler şefaata edebilirler"* (Zuhruf 43/86).

Görüldüğü gibi âyet-i kerimeler, yardım etmek anlamında, ilâhî izin ve rızadan sonra meleklerden ve insanlardan bazı kimselerin şefaatte bulunacaklarını vurgulamaktadır. Şu halde şefaata, mülk ve emir yetkisi kendisine özgü olan yüce Allah'ın bazı kimselere tanıdığı bir yetkidir.

ŞEFAATİ

Şefaathçilerin başında tabii ki en büyük şefaathçi olan Peygamber Efendimiz gelir. Hz. Peygamber'in [sallallahu aleyhi vesellem] şefaati farklı türlerde olacaktır. Günahları az olanlar bu şefaath sayesinde azaptan tamamen kurtulacaktır. Bazılarının da günahlarının yarısı ya da daha azı veya daha fazlası silinecektir. Hatta büyük günah işleyenler dahi, eğer Allah'a şirk koşmadan ölmüşlerse bundan nasibini alacaktır. Ama müebbet ceza alanlar bundan yararlanamazlar. Allah'a şirk koşarak ölenlerin cezası müebbetdir. Çünkü onlar zaten Resûlullah'ın [sallallahu aleyhi vesellem] ona icabet eden ümmetinden değildir. Bu konudaki en meşhur hadis şu şekildedir:

شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي

*"Benim şefaati, ümmetimden büyük günah işleyenleredir."*⁶ Peygamber Efendimiz'in [sallallahu aleyhi vesellem] himmeti büyüktür. Bütün ümmeti cennete girmedikçe rahat etmeyecektir.

Hadis-i şeriflerde şefaati meselesine bakıldığında, Resûl-i Ekrem'in [aleyhissalâtü vesselâm] şefaatinin çok geniş olduğu görülecektir. Şefaati hususunda da zirve, yine Allah Resûlü'dür. Her nebî kendisine bahşedilen sınırsız, fakat bir defaya mahsus şefaati hakkını dünyada kullanırken o, bunu ahirete saklamıştır. Nitekim şöyle buyurmuştur:

*"Her peygamberin Allah katında makbul bir duası vardır. Bütün peygamberler bu duayı yapmakta acele ettiler. Ben ise bu duayı kıyamet gününde, ümmetime şefaati için sakladım. Ümmetimden şirk koştırmadan ölenler için şefaati edeceğim."*⁷

Ümmü Habîbe annemizden [radiyallahu anhâ] rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

*"Benden sonra ümmetimin karşılaşacağı felaketler ve birbirlerinin kanlarını dökecekleri bana (mana âleminde) gösterildi. Bu hal beni üzdü. Daha önce geçen ümmetlerde olduğu gibi ümmetimin başına gelecekler de Allah'ın takdiridir. Allah'tan kıyamet gününde ümmetime şefaati etmemi istedim. O da kabul etti."*⁸

6 Ebû Davud, Sünnet, 23 (nr. 4739); Tirmizî, Kıyâmet, 12 (nr. 2437); İbn Mâce, Zühd, 37 (nr. 4310); Heysemî, Mecmau'z-Zevâid, nr. 18519.

7 Buhârî, Daavât 1, Tevhid, 31; Müslim, İmân, 334 (198); Ebû Davud, Sünnet, nr. 4739; Tirmizî, Daavât, 141 (nr. 3597), Kıyâmet, 11; İbn Mâce, Sünnet, 37, Zühd, 37; Muvatta, Kur'an, 26.

8 Süyûtî, Câmiu's-Sagîr, nr. 958.

Evet, bu dua, şefaât olarak tecelli edecektir ve inşallah Cenâb-ı Hak bu konuda onu mahcup ve mahzun etmeyecektir.

Evet, Öyledir...

Anbese el-Adenî gördüğü bir rüyayı şöyle anlatıyor:

Rüyada bir eve girdiğimi gördüm. Evin içinde, Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] ayaktaydı. Etrafında da kendisi için ayakta duran ve bazılarını tanıdığım bir cemaat vardı. Evde bir lamba da yanıyordu. Ben,

- Yâ Resûlallah, Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de, *"Eğer yasaklandığınız büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin küçük günahlarınızı örteriz ve sizi şerefli bir yere sokarız"* (Nisâ 4/31) buyuruyor. Sen de, *"Şefaâtım, ümmetimden büyük günah işleyenler içindir"* buyurmuşsun. Allah Teâlâ küçük günahlarımızı affettiğine, sen de büyük günahlarımıza şefaâtçi olduğuna göre, demek ki kurtuluşu umabiliriz, dedim. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem],

- *Evet, umabilirsiniz*, buyurdu.⁹

Evet, Razı Oldum...

Resûl-i Ekrem [sallallahu aleyhi vesellem] Allah'tan hep ümmetini dilemiş, ahirette de ümmetini dileyeceğini beyan etmiştir. Onun istediği tek bir şey vardır, o da ümmetinin selâmetidir. Allah onu bu konuda da razı edecektir. Nitekim Cenâb-ı Hak,

9 Nebhânî, *Câmiu Kerâmâtî'l-Evliyâ*, 2/251.

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ﴿٥﴾

“Rabb’in sana verecek ve sen de razı olacaksın”

(Duhâ 93/5) buyurmaktadır.

Peygamber Efendimiz’in [sallallahu aleyhi vesellem] ümmetinin hepsi cennete girmedikçe memnun olmayacağı malumdur. Çünkü o, Kur’an’ın ifadesiyle ümmetine çok düşkündür (Tevbe 9/128).

Ebû Nuaym *Hilyetü’l-Evliyâ* adlı eserinde, Harb b. Şüreyh’in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

Ebû Cafer Muhammed b. Ali b. Hüseyin hazretlerine [radiyallahu anhüm],

- Ne dersin, Iraklılar’ın bahsettikleri şefaathak mıdır, dedim,

- Hangi şefaatten bahsediyorsun, diye sordu.

- Dedeniz Hz. Resûlullah’ın şefaati, dedim.

- Vallahi evet, haktır, dedi ve şöyle devam etti: Muhammed b. Hanefiyye’nin Hz. Ali [radiyallahu anhümâ] kanalıyla bana naklettiğine göre Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

- Ben, Rabbim bana “Razı oldun mu ey Muhammed?” deyinceye kadar ümmetime şefaathak edeceğim. Sonunda,

- Evet, ey Rabbim! Razı oldum, diyeceğim. Sonra bana yönelip şöyle dedi:

- Ey Iraklılar! Siz Allah’ın kitabında en ümit verici âyet,

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ
لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ
جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾

*“De ki: Ey günah işlemekte haddi açarak nefis-
lerine kötülük eden kullarım! Allah’ın rahmetinden
Ümit kesmeyin. Kuşkusuz Allah bütün günahları
ba ı layan, çok esirgeyendir” (Zümer 39/53)  yeti der-
siniz.*

- Evet, biz öyle deriz, dedim.

- Fakat biz Ehl-i beyt de hep deriz ki, Allah’ın
kitabında en  mit verici âyet,

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ﴿٥٤﴾

*“Rabb’in sana verecek ve sen de razı olacaksın”
(Duhâ 93/5)  yetidir ve o  efaattir, dedi.¹⁰*

İbn Cer r, İbn Abbas’ın [radiyallahu anhümâ] bu âyet
hakkında şöyle dediğini tesbit etmiştir:

“Muhammed’in rızasından biri de Ehl-i beyt’inden
birinin ateşe girmemesidir.” İbn Abbas’tan [radiyallahu
anhümâ] gelen diğer bir rivayette ise, “Onun rızası,
 mmetinin hepsinin cennete girmesidir” denilmek-
tedir.

H . Peygamber’in [sallallahu aleyhi vesellem] ümmeti-
ne karşı duyduğu büyük şefkat de bunu gerektirmek-
tedir. Çünkü o ümmetinin üzerine titremekte olup

10 Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, 3/209.

müminlere karşı son derece merhametli ve şefkatli-
dir. İbn Ömer [radiyallahu anhüma] şöyle rivayet etmiştir:

Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem], İbrahim
[aleyhisselâm] hakkındaki,

فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي

“Kim bana uyup peşimden gelirse o bendendir”
(İbrahim 14/36); İsa [aleyhisselâm] hakkındaki,

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ

لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾

*“Eğer onlara azap edersen, kuşku yok ki onlar
senin kullarıdır. Eğer onları bağışlarsan, yine şüp-
he yok ki sen mutlak güç sahibisin, hüküm ve hik-
met sahibisin”* (Mâide 5/118) âyetlerini okudu. İki elini
kaldırdı ve,

“Allahım! Ümmetim, ümmetim!” dedi ve ağladı.
Allah Teâlâ da şöyle buyurdu:

“Ey Cebrâil! Git Muhammed'e söyle: Biz seni
ümmetin hakkında razı edeceğiz ve seni utandır-
mayacağız.”¹¹

Evet, bunlar güzel müjdelerdir. Şunu da unutma-
mak gerekir ki peygamberin rızası Allah'ın rızasın-
dadır. Allah'ın rızası olmayan bir şeye peygamberin
razı olması düşünülemez.

11 Müslim, İmân, 346; İbn Hibbân, *es-Sahîh*, nr. 7234, 7235; Begavî,
Şerhu's-Sünne, nr. 4337; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, nr. 303.

Şefaati Uzmâ

Ahiret gününde Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem] bütün insanlığı içine alan şefaatiyle ortaya çıkacaktır. Çünkü o, hiç kimseye nasip olmayan bir hususiyet “en büyük şefaati” manasına gelen “şefaati-uzmâ” ile müjdelenmiştir.¹²

Sahih rivayetlere göre mahşerin dehşet ve şiddetinden herkesin, hatta peygamberlerin bile, “nefsî, nefsi / nefsim, nefsim” diyecekleri bir zamanda, rahmet peygamberi “ümmeî, ümmeî / ümmetim, ümmetim”¹³ diyerek ümmetini esirgeyecek, onlara sahip çıkacak ve onları koruyacaktır. Böylece ümmetini haşır meydanının dehşet ve şiddetinden rahata kavuşturacak ve hesaplarının çabuk görülmesi için şefaatte bulunacaktır. Bu şefaati, Hz. Peygamber’e [sallallahu aleyhi vesellem] has olup en büyük ve en önemli şefaattir. Bunun adı, şefaati-uzmâdır.

Sürekli ümmetini düşünen ve ümmetinin af ve mağfirete mazhar olması için dua ederek yalvaran şefkat peygamberi, gökler ötesinden gelen teklife ümmetini tercih ederek cevap vermiş ve şöyle demiştir:

“Rabbim’in katından bir melek geldi ve ümmetimin yarısını cennete koymak ile şefaati arasında bir tercih yapmamı istedi. Ben şefaati tercih ettim. Zira şefaati daha umumi ve kifayetlidir. Siz bu şefaatin ümmetimin müttakilerine mi olduğunu sanıyorsunuz-

12 Buhârî, Salât, 56, Cihad, 122; Müslim, Mesâcid, 3, 5, 8.

13 Buhârî, Tevhid, 36; Müslim, İmân, 326, 327.

nuz. Hayır! O, ümmetimin hata ve günah işlemiş, günahlarla kirlenmiş olanları içindir.”¹⁴

Bu nedenle ümmeti kıyamet gününde kendisine minnettar olacaktır.

Makam-ı Mahmûd

Makam-ı mahmûd, “övülen makam” demektir. Bu makam, Hz. Peygamber’in [sallallahu aleyhi vesellem] önce bütün insanlara umumi, sonra da kendi ümmetine hususi surette şefaathedeceği makamın adıdır.¹⁵ Ebû Hüreyre’nin [radiyallahu anh] bildirdiğine göre Allah Resûlü’ne [sallallahu aleyhi vesellem],

عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

“... Rabb’inin seni, makam-ı mahmûda (övgüye değer bir makama) yükselteceği ümit edilir” (İsrâ 17/79) âyetinde zikredilen makam-ı mahmûddan sual edildi. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem],

“Bu şefaattir” diye cevap verdi.¹⁶

İbn Ömer’in [radiyallahu anhümâ] rivayetine göre Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar kıyamet günü cemaatler halinde olacaklar. Her ümmet kendi peygamberini takip edecek ve,

14 Tirmizî, Kıyâmet, nr. 2365; İbn Mâce, Zühd, 37 (nr. 4308); Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 2/75; Heysemî, Mecmau’z-Zevâid, nr. 18490.

15 Süyûtî, el-Hasâisü'l-Kübrâ, 2/378.

16 Tirmizî, Tefsîr, 17 (nr. 3136); Beyhakî, Şuabü'l-İmân, nr. 300.

- *Ey falan! Bize şefa'at et, ey falan bize şefa'at et, diyecekler. Sonunda şefa'at etme işi bana kalacak. İşte makam-ı mahmûd budur.*" ¹⁷

Ezandan sonra, "Allahım! Resûlullah'ı vaat ettiğin makam-ı mahmûda ulaştır" diye dua etmek sünnettir. Makam-ı mahmûda, yani şefa'ate nail olmak için de bu duayı yapmak gerekir. Nitekim Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] ümmetine şu tavsiyede bulunmaktadır:

"Kim ezanı duyduğu zaman, 'Bu eksiksiz çağrının, dosdoğru kılınan namazın Rabb'i olan Allahım; Muhammed'e [sallallahu aleyhi vesellem] vesileyi ve fazileti ver, onu vaat ettiğin makam-ı mahmûda ulaştır' diye dua ederse ona şefa'atim hak olur" ¹⁸

Yetiş Yâ Resûlallah!

Ebû Abdullah el-Merrâküşî hazretleri, vesile hakkında bir risale kaleme almıştır. Bu eseri hazırlarken başından geçen bir hadiseyi de şöyle nakletmiştir:

1239 senesinde Sader Kalesi'nden seçkin bir cemaatle beraber yola çıktık. Yanımızda bize kılavuzluk eden biri vardı. Bir müddet gittikten sonra suyumuz tükendi. Durup su aramaya çıktık. Ben de bu arada ihtiyacımı görmek için uzaklaştım. Bu sırada müthiş bir şekilde uyku bastı. Nasıl olsa giderken beni uyandırırılar dedim ve başımı yere koyup uyudum. Uyandığımda kendimi çölün ortasında yapa-

¹⁷ Buhârî, Tefsîr, 11; Zekât, 52.

¹⁸ Buhârî, Ezan, 8, 17; Ebû Davud, Salât, 37; Tirmizî, Mevâkîf, 43, Salât, 42; İbn Mâce, Ezan, nr. 714.

yalnız buldum. Arkadaşlarım beni unutup gitmişlerdi. Yalnızlıktan büyük bir korkuya kapıldım. Çölde sağa sola yürümeye başladım. Nerede olduğumu, nereye gideceğimi bilemiyordum. Her taraf dümdüz kumdu. Az sonra hava karardı. Yolculuk yaptığımız kafileden hiçbir iz yoktu. Ben, gece karanlığında yapayalnızdım. Korkum daha da şiddetlendi. Telaşla daha süratli yürümeye başladım. Bir müddet gittikten sonra, çok susamış ve yorulmuş bir halde yere yıkıldım. Artık hayatımdan ümidimi kesmiş, ölümümün yaklaştığını hissetmeye başlamıştım. Susuzluk ve yorgunluktan, ıstırap ve elemim son haddine varmıştı. Gece karanlığında birden aklıma,

- Yetiş yâ Resûlallah, demek geldi ve inleyerek Hz. Peygamber'den [sallallahu aleyhi vesellem] yardım istedim.

Duamı bitirir bitirmez, birinin bana seslendiğini duydum. Sesin geldiği tarafa baktığımda; gece karanlığında, etrafına ışıklar saçan, bembeyaz elbiseler giyinmiş, o zamana kadar hiç görmediğim bir kimseyi gördüm. Bana yaklaşıp, elimi tuttu. O anda bütün yorgunluğum ve susuzluğum kayboldu. Yeniden doğmuş gibi oldum. Ona canım birden ısın-verdi. El ele bir müddet yürüdük. Hayatımın en tatlı anlarından birini yaşadığımı hissettim. Bir kum tepciğini aşınca, beraber yolculuk yaptığım kafilenin ışıklarını görüp, arkadaşlarımla seslerini duydum. Onların yanlarına doğru yaklaştık. Benim bindiğim hayvan en arkada onları takip ediyordu. Birden gelip önümde durdu. Bineğimi önümde görünce sevinç çığlıkları attım. Ben bağıınca, benimle gelen

zat elini elimden çekti. Daha sonra elimden tutup bineğime bindirdi. Sonra da,

- Bizden bir şey isteyen ve yardım talebinde bulunanı boş çevirmeyiz, dedi ve geri dönüp gitti. O zaman onun Hz. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] olduğunu anladım. O, geri dönüp giderken, çevresine yaydığı nurların gece karanlığında göğe doğru yükseldiği görülüyordu. O, gözümünden kaybolunca birden aklım başıma geldi,

- Nasıl olup da ben, Hz. Resûlullah'ın [sallallahu aleyhi vesellem] elini ayağını öpmedim, diye çırpındım. Ama iş işten geçmiş, fırsat elden kaçmıştı.

Haydi, Yetiş ve Müjdele

Muhammed b. Ubeydullah el-Utbî hazretleri, şahit olduğu şu hadiseyi aktarıyor:

Medine'ye girdim ve Hz. Resûlullah'ın [sallallahu aleyhi vesellem] kabrine vardım. Ziyaret ettim ve onun hizasına oturdum. O anda bir bedevînin devesini hızlıca sürdüğünü gördüm. Devesini hemen çöktürdü ve bağladı. Sonra ravzaya girdi ve güzelce bir selâm verip hoş bir dua yaptı. Sonra da şöyle dedi:

- Ey resûllerin en hayırlısı! Allah Teâlâ sana doğru bir kitap indirdi ve onda şöyle buyurdu: *"Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman sana gelseler de Allah'tan bağışlanmayı dileseler, Resûl de onlar için istiğfar etseydi Allah'ı ziyadesiyle affedici, esirgeyici bulurlardı"* (Nisâ 4/64). İşte ben de günahlarımdan tövbe ederek Rabbim'in huzurunda bana şefaât

etmeni dileyerek senin huzuruna geldim. Şefaatin benden esirgeme.

Bedevî böyle dedikten sonra şu şiiri okudu:

Ey cesedi toprağa gömülenlerin en hayırlısı!

Burcu burcu kokutmuş bedeninin dağı taşı

Canım feda olsun o kabre ki sensin sakini

Bu kabirdedir cömertlik, şeref ve dürüstlüğün tamamı

Sırat köprüsünde ayakların kaydığı

O gün şefaati umulan sensin, mahrum etme beni

Sonra da günahlarına tekrar tövbe etti ve oradan ayrıldı, gitti. Bu arada ben uyuyakaldım. Rüyamda Resûlullah'ı [sallallahu aleyhi vesellem] gördüm. Bana şöyle diyordu:

- Haydi, koş, bedevîye yetiş ve benim şefaetimle Allah Teâlâ'nın onu bağışladığını müjdele.

Ben, hemen uyandım ve bedevîyi bulayım diye koştum, fakat bulamadım.¹⁹

Allah Seni Affetti!

Hız. Ali [radiyallahu anh] anlatıyor:

Biz Resûlullah'ı [sallallahu aleyhi vesellem] defnettikten üç gün sonra yanımıza bir bedevî geldi, kendini Allah Resûlü'nün kabri üstüne attı, toprağından başına saçtı ve şöyle dedi:

“Yâ Resûlallah! Sen söyledin, biz de sözünü işittik. Sen Allah'tan alıp anlattın, biz de senden öğ-

19 Nevevî, *el-İzâh*, s. 454; *Mecmû' Şerhu'l-Mühezzeb*, 8/276; İbn Kesîr, *Tefsîru Kur'âni'l-Azîm*, 2/960; İbn Kudâme, *el-Mugnî*, 3/600.

rendik. Allah, sana indirdiği âyetlerin birinde şöyle buyurdu:

‘Eğer onlar kendilerine zulmettikleri zaman sana gelseler de Allah’tan bağışlanmayı dileseler, Resûl de onlar için istiğfar etseydi Allah’ı ziyadesiyle affedici, esirgeyici bulurlardı’ (Nisâ 4/64). Ben de nefsimi zulmettim, sana geldim. Benim için istiğfar et!”

Bunun akabinde Resûlullah’ın [sallallahu aleyhi vesellem] kabrinden,

“Allah seni affetti” diye bir ses geldi.²⁰

İlk Şefaâtçi

Peygamberler içinde ilk defa şefaât edecek ve şefaati kabul olunacak peygamber, Hz. Muhammed Mustafa’dır [sallallahu aleyhi vesellem]. Resûl-i Ekrem’in bu ilk şefaati, mahşer halkının hesaba çekilmesiyle gerçekleşecek ve bütün insanlığın mahşerin sıkıntısından kurtulması şeklinde olacaktır. Bu durum Hz. Peygamber’in [sallallahu aleyhi vesellem] Allah katındaki değerini bütün insanlığa göstermek içidir. Bütün peygamberler mahşerin sıkıntısı ve cehenemin mahşer halkına hücumu karşısında, “Allahım selâmet ver” diye korku ile diz üstü düşerek Allah’a yalvaracaklardır. İnsanlığı bu dehşetli durumdan kurtaracak olan Peygamberimiz’in [sallallahu aleyhi vesellem] arşın altında Allah’a şefaât talebi olacaktır. Bu, Resûl-i Ekrem’in [sallallahu aleyhi vesellem] en büyük şefaati olacaktır.²¹

20 Kurtubî, *el-Câmi’ li-Ahkâmîl-Kur’ân*, 3/229; Süyûtî, *el-Hâvî li’l-Fetâvî*, 2/261.

21 Buhârî, Rikâk, 52; Müslim, İmân, 81.

Evet, o Allah katında öncekilerin ve sonrakilerin en üstünüdür. O, kıyamet günü kabri ilk açılacak olan kimsedir. O, ilk şefa'at eden ve şefa'ati kabul edilendir. Cennetin kapısını ilk defa çalan ve cennetin kapısının kendisine ilk olarak açıldığı kimse de odur. O, kıyamet günü Âdem [aleyhisselâm] ve ardından gelenlerin altında gölgeleneceği hamd sancağının taşıyıcısıdır. O, kendisinin de buyurduğu gibi şu niteliklere sahiptir:

وَأَنَا أَوَّلُ النَّاسِ خُرُوجًا إِذَا بَعَثُوا وَأَنَا
قَائِدُهُمْ إِذَا وَفَدُوا وَأَنَا خَطِيبُهُمْ إِذَا نَصَبُوا
وَأَنَا شَفِيعُهُمْ إِذَا حُجِسُوا وَأَنَا مُبَشِّرُهُمْ إِذَا
يُسُّوْا وَلِوَاءُ الْكَرَمِ وَالْمَفَاتِيحُ يَوْمَئِذٍ
بِيَدِي وَلِوَاءُ الْحَمْدِ يَوْمَئِذٍ بِيَدِي وَأَنَا
أَكْرَمُ وَلَدِ آدَمَ عَلَى رَبِّي

*“İnsanların diriltildikleri gün kabirden ilk çıkacak olan benim. Allah’ın huzuruna geldiklerinde insanların öncüsü benim. Sustuklarında onların sözcüsü benim. Hapsolunduklarında şefa'atçıları benim. Benim, ümitsizliğe kapıldıklarında onları müjdeleyecek olan! İyilik ve cömertliğin sancağı ve anahtarları benim elimdedir. Hamd sancağı da o gün benim elimdedir. Ben Allah katında âdemoğlunun en üstünüyüm.”*²²

22 Tirmizî, Menâkıb, 1 (nr. 3610); Dârimî, es-Sünen, nr. 48; Ebû Ya'lâ, el-Müsned, nr. 160.

وَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كُنْتُ إِمَامَ النَّبِيِّينَ

وَحَاطِبَهُمْ وَصَاحِبَ شَفَاعَتِهِمْ غَيْرَ فَخْرٍ

*“Kıyamet günü geldiğinde peygamberlerin önderi, sözcüsü ve şefaatçileri olurum. Bunda bir övünme yok.”*²³

Hız. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] kıyamet gününde peygamberlerin imamı ve şefaatçisi olacaktır. Nitekim bir hadisinde bu hususu şöyle dile getirmektedir:

وَمَا مِنْ نَبِيٍّ يَوْمَئِذٍ آدَمَ فَمَنْ سِوَاهُ
إِلَّا تَحْتَ لَوَائِي

*“Âdem [aleyhisselâm] ve onun dışındaki bütün peygamberler o gün benim (livâü'l-hamd) sancağımın altında toplanacaktır.”*²⁴

İnsanlar hesaba çekildikten ve ameller mîzandan tartıldıktan sonra diğer peygamberlere de şefaat yetkisi verilecektir.²⁵ Artık her peygamber kendi ümmetine şefaat edecektir.²⁶

Hız. Peygamber'in [sallallahu aleyhi vesellem] şefati ile sorgu ve suale tâbi tutulmadan cennete gi-

23 Tirmizî, Menâkıb, (nr. 3613); İbn Mâce, nr. 4314; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsne'd*, 5/137, 138.

24 Tirmizî, Tefsîr, 18 (nr. 3148), Menâkıb, 1 (nr. 3615); Ahmed b. Hanbel, *el-Müsne'd*, 1/281, 295; Dârimî, nr. 48; İbn Hibbân, *es-Sahîh*, nr. 6478.

25 Buhârî, Rikâk, 45, Tevhid, 33; Müslim, İmân, 81; Ebû Davud, Cihad, 26.

26 Buhârî, Tefsîr, 18.

recekler olacağı gibi,²⁷ büyük günahları sebebiyle cehenneme giren ve kalbinde zerre kadar imanı bulunan müminler için de şefa'at olacaktır. Rahmet peygamberinin duası, ricası ve şefa'ati ile yüce Allah cehennemden müminleri tamamen çıkaracak ve cehennemi ateş ile doldurarak müşriklere ve kâfirlere kurtuluş ümidi bırakmayacaktır.

Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem] bu yetkisinin bir kısmını ümmetinden veliler, âlimler ve şehidlere devrederek onların da yakınlarına şefa'at etmelerine imkân vererek onları da şefa'at ile şereflendireceği hadislerle sabittir.²⁸

O, Bir Beşerdir, Ama Her Beşer Gibi Değil...

Ebü'l-Mevâhib Şâzelî hazretlerinin de bulunduğu bir mecliste, Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] için,

- O da bizim gibi bir beşerdi/insandı gibi bazı sözler sarfedilir. Bu sözler üzerine Şâzelî hazretleri şu şiiri söyler:

*Muhammed beşer la ke'l-beşer
Bel hüve yakutun beyne'l-hacer*

(Muhammed bir beşerdir ama herhangi bir beşer değildir, o, taşlar arasındaki yakut madeni gibidir.)

Gece rüyasında Hz. Resûlullah'ı [sallallahu aleyhi vesellem] görür. Buyurur ki:

27 Buhârî, Tefsîr, 18; Müslim, İmân, 84.

28 Süyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, 2/505.

“Ey Ebe’l-Mevâhib! O şiir hürmetine Allah hem seni hem de o meclistikileri affetti.”

Ebü’l-Mevâhib der ki:

- Bu rüyadan sonra, hangi meclise katıldı isem, muhakkak bu şiiri okudum.

Herkes Onun Şefaatine Muhtaç

Hız. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem], diğler peygamberlere verilmeyen beş şeyden birinin de kendisine verilen umumi şefaata yetkisi olduğunu beyan etmiştir. Câbir b. Abdullah’tan [radiyallahu anh] rivayet edildiğine göre Hız Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

*“Allah bana beş özellik vermiştir ki benden önce hiç kimseye vermemiştir. Onlardan biri de şefaattir. Şirk üzere ölmeyen (imanla ölen) herkese şefaata edeceğim.”*²⁹

Hız. Peygamber’in Ziyaretçilerine Şefaati

Medine-i Münevvere denince ilk akla gelen, Mescid-i Nebevî ve Ravza-i Muttahare’dır. Hacca veya umreye gidenler, Mescid-i Nebevî’yi ziyaret etmeden geri dönmezler. Hiç şüphesiz bu ziyaretin sebepleri vardır. En büyük sebep, o şefkat peygamberinin şefaatine ulaşabilmektir.

²⁹ İbn Mâce, nr. 567; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 2/411; Heysemî, *Mecmau’z-Zevâid*, nr. 18500; İbn Hibbân, *Sahîh*, nr. 2313.

Evet, her mümin, o yüce Peygamber'den şefa'at talep eder. Çünkü mümin bilir ki onun şefa'ati haktır ve gerçekleşecektir. Zira Allah Resûlü, hayatında veya sonra ziyaretine gelene şefa'at edecektir. Nitekim bir hadislerinde şöyle buyurmuştur:

*"Kim (hayatımda ya da vefatımda) Medine'ye gelir ve sırf Allah rızasını gözeterek ve sevabını O'ndan umarak beni ziyaret ederse kıyamet günü onun şefa'atçisi ve (hayırlı amellerinin) şahidi olurum."*³⁰ Bir diğ'erinde ise şöyle buyurmuştur:

*"Şüphesiz Medine'de ölenlerin şefa'atçisi benim."*³¹

*"Kim Medine'nin sıcağına ve meşakkatine sabrederse sizler şahit olun, kıyamette ben onun şefa'atçisi olacağım."*³²

*"Kim Medine'de ölmeye güç yetirirse orada ölsün. Zira ben orada ölenlere şefa'at ederim."*³³

*"Beni ziyaret edene şefa'atım vâcib olur."*³⁴

*"Vefatımdan sonra kim beni ziyaret ederse sanki beni hayatımda ziyaret etmiş gibidir."*³⁵

30 Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, nr. 1583; Süyûtî, *el-Câmiu's-Sagîr*, nr. 8716; *ed-Dürrü'l-Mensûr*, 1/569.

31 İbn Mâce, *Menâsik*, 104.

32 Müslim, *Hac*, 477, 481, 482.

33 Tirmizî, *Menâkıb*, nr. 3852; İbn Mâce, *Menâsik*, nr. 3103.

34 Hâkim et-Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, nr. 112; Bezzâr, *el-Bahrü'z-Zehhâr*, nr. 1198; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, nr. 4159; Ali el-Müttakî, *Kenzü'l-Ummâl*, nr. 42583; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, nr. 5841; Süyûtî, *el-Câmiu's-Sagîr*, nr. 8715;

35 Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 2/74.

Hız. Peygamber'in Dünyada Şefaati

Peygamber Efendimiz'in şefaati sadece ahiret için değildir. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] kıyamete kadar ümmetine, dünya hayatlarında da şefaati eder. Hem günahlarının bağışlanması için hem de işlerin kolaylaşması için şefaatiçi olur. Bunun yanında rahmet peygamberi, kendi sağlığında şefaati ettiğı gibi ahirete irtihalinden beri de şefaati etmeye devam etmektedir. Hız. Âişe'nin [radiyallahu anhâ] naklettiğine göre, Resûl-i Ekrem [sallallahu aleyhi vesellem] çok defa geceleri yatağından kalkar, ölmüş müminler için Allah'tan mağfiret istemek üzere Bakîu'l-Garkad Mezarlığı'na giderdi.³⁶

Sahabeden Abdullah b. Sercis [radiyallahu anh] anlatıyor:

"Resûlullah'ın huzuruna geldim. Onunla ekmek ve et yedim. Kendisine,

- Ey Allah'ın Resûlü, Allah seni af ve mağfiret etsin, dedim. Resûl-i Ekrem [sallallâhu aleyhi vesellem],
- Seni de, buyurdu.

Bunun üzerine Abdullah'a,

- Resûlullah [sallallâhu aleyhi vesellem] senin için istiğfar etti mi? diye sordular. Abdullah,

- Evet, sizin için de istiğfar etti, dedi. Sonra da,

"Hem kendi günahın, hem mümin erkekler ve mümin kadınlar için istiğfarda bulun" (Muhammed 47/19) ayetini okuyarak onları müjdeledi."³⁷

36 Müslim, Cenâiz, 35.

37 Müslim, Fedail, 30; Tirmizî, Şemail, nr. 23; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 5/82.

Kaynaklardan öğrendiğimize göre, ümmetinin bağışlanması için gece gündüz, ibadetlerinin arkasından dua ederdi.

Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem], Şaban ayının on üçüncü gecesini ümmetine şefa'at etmek için dua edip yalvardı. Kendisine, ümmetinin üçte birine şefa'at etme izni verildi. On dördüncü gecesini yine dua edip yalvardı. Bu sefer üçte ikisine şefa'at etme yetkisi verildi. On beşinci gecesini bir daha yalvardı. Bu sefer de, kaçak develer gibi Allah'tan kaçanlar dışında bütün ümmetine şefa'at etme izni verildi. Yani günah işlemeye devam ederek Allah Teâlâ'dan kaçanlar ve O'ndan uzaklaşanlar şefa'at dışında kaldı.”³⁸

38 Ebû Davud, Cihâd, nr. 2775.

ÇEŞİTLİ ŞEFAATLER

Peygamberlerin Şefaati

Başta Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] olmak üzere bütün peygamberlere şefaati etme hakkı tanınmıştır.³⁹ Her peygamber kendi ümmetine şefaati edecektir.⁴⁰ Hatta Allah Teâlâ, kıyamet gününde Hz. Âdem'e [aleyhisselâm], zürriyetinden 1 katrilyondan çok daha fazla kişiye şefaati etme yetkisini verecektir.⁴¹ İnsanlar muhakeme olunmak için mahşerde toplandıklarında, peygamberler, *"Allahım! Selâmet ver, Allahım selâmet ver"*⁴² diye dua edeceklerdir.

Meleklerin Şefaati

Meleklerle şefaati etme yetkisi verilecektir. Bazı melekler ölüm anında müminlere müjdeler verir, korku ve endişesini giderirler. Sahih hadislerde bil-

39 Buhârî, Rikâk, 45, Tevhid, 33; Müslim, İmân, 81; Ebû Davud, Cihad, 26; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 3/94, 325.

40 Buhârî, Tefsîr, 18.

41 Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Evsat*, nr. 6836; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, nr. 18540; Münzirî, *et-Tergîb ve't-Terhîb*, nr. 5333.

42 Buhârî, Rikâk, 52; Müslim, İmân, 81.

dirildiği üzere meleklerin şefaati, hem dünyada hem de ahirettedir. Melekler, ahirette Allah'ın razı olduğu kimselere şefaati edeceklerdir. Allah'ın razı olduğu kimselerden başkasına şefaati edemezler. Şefaati için emir almadıkça, şefaatte bulunmazlar. Nitekim Hak Teâlâ,

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي
شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى ﴿٣٦﴾

“Göklerde nice melekler vardır ki onların şefaati-leri; ancak Allah'ın izniyle, dilediği ve hoşnut olduğu kimselere yarar sağlar” (Necm 53/26) buyurmaktadır.

Allah'ın dilemediği, razı olmadığı kullara ise şefaati yoktur. Zaten Kur'an'da şefaatin olmadığını beyan eden bütün âyetler, Allah'ın razı olmadığı ve izin vermediği kulları ifade etmektedir.

Meleklerin, insanların hidayetleri ve doğru yolu bulmaları için duada ve şefaatte bulunma gibi görevleri de vardır. Bu dua ve şefaati, rahmeti her şeyi kuşatan Allah Teâlâ'nın iradesiyle bütün insanlar için ise de meleklerin yalnız müminlere mahsus olan duaları daha kuvvetlidir. Şu âyet-i kerime bu durumu açıkça ifade etmektedir:

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ

لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً
 وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ
 وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾ رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ
 جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
 مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
 الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨﴾ وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ
 السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ
 الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

“Arşı taşıyanlar ve onun çevresinde bulunan
 (melekler) Rab’lerini hamdederek tesbih ederler,
 O’na inanırlar ve inananlar için (şöyle diyerek) ba-
 ğışlanma dilerler:

Ey Rabbimiz! Senin rahmetin ve ilmin her şeyi
 kuşatmıştır. O halde tövbe eden ve senin yoluna
 uyanları bağışla ve onları cehennem azabından
 koru.

Ey Rabbimiz! Onları da, onların babalarından,
 eşlerinden ve soylarından iyi olanları da, kendileri-
 ne vaat ettiğin adn cennetlerine koy. Şüphesiz sen
 mutlak güç sahibisin, hüküm ve hikmet sahibisin.

Ey Rabbimiz! Onları kötülüklerden koru. Sen o
 gün kimi kötülüklerden korursan, ona rahmet etmiş
 olursun. İşte bu büyük başarıdır” (Mü’min 40/7-9).

Allah Teâlâ bu âyetlerde, arşı yüklenen, derece-leri yüksek melekleri ve yine arşın etrafında bulunan melekleri bizlere bildiriyor ve onların müminler için Allah'tan nasıl hayırlı dileklerde bulunduklarını beyan ediyor ve buyuruyor ki:

“Arşı yüklenen melekler ve arşın çevresinde bulunan melekler, Rab’lerini överek, O’na şükreterek tesbihte bulunurlar. Onlar, Allah’tan başka hiçbir ilâh bulunmadığını ikrar eder ve O’na kulluk hususunda böbürlenmezler. Onlar, Rab’lerinden, kendileri gibi Rab’lerini birleyen müminlerin günahlarını affetmesini dilerler ve şöyle derler: Ey Rabbimiz, senin rahmetin ve ilmin bütün yarattıklarını kuşatmıştır. Sen herkese merhamet eder ve herkesin ne yaptığını bilirsin. Sen, sana ortak koştaktan ve emirlerine karşı gelmekten vazgeçip tövbe eden, senin emir ve yasaklarına uyan kullarının günahlarını affet. Sen onları, kıyamet gününde cehennem azabından koru. Ey Rabbimiz, sen bu müminleri, iman ehline vaat ettiğin adn cennetlerine koy. Onlarla birlikte senin yolunu tutan salih atalarını, eşlerini ve soylarını da adn cennetlerine koy. Ey Rabbimiz, sen, düşmanlarından intikam almakta her şeye galip olansın, yaratıklarının işlerini sevk ve idarede hikmet sahibisin. Ey Rabbimiz, sen bu mümin kullarını, tövbe etmeden önce yaptıkları kötülüklerin fena âkıbetlerinden koru. Sen onları bu yaptıklarından dolayı hesaba çekip onlara azap etme. Sen kimi, kıyamet gününde, tövbe etmeden önce yapmış olduğu kötülüklerin cezasından koruyacak olursan şüphesiz ki sen ona rahmet etmiş olursun. İşte büyük kurtuluş da budur. Çünkü o

kimse bu yolla cehennem ateşinden kurtulup cennete girmiş olur.”

Kur'an'ın Şefaati

Allah Resûlü'nün, kimlerin şefaati edeceğine ve kimlere şefaati edileceğine dair çeşitli beyanları vardır. Kur'ân-ı Kerîm'in şefaatiyle alakalı birkaç hadis-i şerif mevcuttur. Ebû Üsâme el-Bâhilî [radiyallahu anh], ben Resûlullah'ı [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyururken işittim demiştir:

*“Kur'ân-ı Kerîm'i okuyun! Çünkü Kur'an, onu okuyanlara kıyamet günü şefaatiçi olarak gelecektir. Zehraveyn'i (Bakara ve Âl-i İmrân sûreleri) okuyun; zira onlar, kıyamet gününde iki bulut yahut iki gölge veya saf bağlamış iki fırka kuş gibi gelecek ve okuyucularını müdafaa edeceklerdir. Bakara sûresini okuyun; çünkü onu okumak berekettir, terketmek ise pişmanlıktır. Onu(n bereketini) elde etmeye 'battallar' (sihirbazlar) muktedir olamazlar.”*⁴³

Ebû Hüreyre'nin [radiyallahu anh] bildirdiğine göre Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

*“Kur'ân-ı Kerîm'de otuz âyetlik (şanı yüce) bir sûre vardır. Bu sûre kendisini okuyan kimseye kıyamet günü şefaati eder ve Allah'ın onu affetmesini sağlar. Bu sûre Tebarekellezi bi-yedihi'l-mülk'tür”*⁴⁴ buyurmuştur.

İbn Abbas [radiyallahu anhümâ], Resûlullah'ın [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle dediğini rivayet eder:

⁴³ Müslim, Müsâfirûn, 252.

⁴⁴ Ebû Davud, Salât, 327, Ramazan, 10; Tirmizî, Sevâbü'l-Kur'ân, 9.

“Mülk sûresi (kabir azabına veya kabir azabına sebep olan günahlara karşı) engeldir, kurtuluş sebebidir, kişiyi kabir azabından kurtarır.”⁴⁵

Hız. Ali'nin [radiyallahu anh] rivayet ettiği bir hadiste Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

“Kim Kur'an'ı okur, ezberler, helâl kıldığı şeyi helâl kabul eder, haram kıldığı şeyi de haram kabul ederse Allah o kimseyi cennete koyar. Ayrıca hepsine cehennem şart olmuş bulunan ailesinden on kişiye şefaathî kılar.”⁴⁶

Ebû Hüreyre'nin [radiyallahu anh] rivayetine göre, Resûl-i Ekrem [aleyhissalatü vesselâm] şöyle buyurmuştur:

“Kur'an'ın sahibi (okuyanı) kıyamet gününde gelecek ve Kur'an,

- Ey Rabbim! Onu süsle, diyecek. Bunun üzerine ona keramet tacı giydirilecektir. Sonra Kur'an,

- Ey Rabbim, ona daha ver, diyecek ve bunun üzerine ona keramet hullesi giydirilecektir. Sonra Kur'an,

- Ey Rabbim, ondan razı ol, diyecektir. Müteakiben,

- Oku ve yüksel, buyrulacak ve her âyet mukabilinde bir hasene, bir iyilik ilave edilecektir.”⁴⁷

45 Tirmizî, Kur'an, 9.

46 Tirmizî, Kur'an, 13 (nr. 2905).

47 Tirmizî, Kur'an, nr. 2839; Dârimî, Kur'an, nr. 2177.

Sahabilerin Şefaati

Ashâb-ı kirâmın hayatına bakıldığında, onların şefaât meselesine ne derece sarıldıkları çok çarpıcı bir şekilde görülecektir. Öyle ki sahâbe-i kirâm, sadece Resûlullah'ın [sallallahu aleyhi vesellem] şahsını vesile edinmekle kalmamış; onun elbisesinden yırtılan parçayı, vücudundan ayrılan kıllı, ağzından çıkan tükürüğü, su içtiği kabı, su içtiğinde arta kalan suyu... dahi irşad, hidayet ve kemalat yolunda ilerlemeye vasıta kabul etmişlerdir. Ayrıca Hz. Peygamber'den de kendilerine şefaât etmelerini dilemişlerdir.

Mevlâ b. Mahzum [radiyallahu anh], Hz Peygamber'in [sallallahu aleyhi vesellem] hizmetçilerindendir. Resûlullah hizmetçisine,

- *Bir ihtiyacın var mı*, diye sorardı. Bir gün hizmetçisi,
- *İhtiyacım var yâ Resûlallah*, dedi. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem],
- *İhtiyacın nedir*, diye sorunca hizmetçi,
- Kıyamet gününde bana şefaât etmeni diliyorum, dedi.⁴⁸

Peygamber Efendimiz [sallallahu aleyhi vesellem] bir hizmetçisine,

- *Bir dileğin var mı*, diye sordu. O da,
- Var yâ Resûlallah, dedi.
- Dileğin nedir, diye sorunca hizmetçi dedi ki:
- Kıyamet günü bana şefaât etmendir. Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem],

48 Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, nr. 15496.

- *Bunu istemen için sana kim yol gösterdi, diye sordu. O da,*
- *Rabbim gösterdi, dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem],*
- *Tamam, ancak, sen de çok secdeler, namazlarla bana yardım etmelisin, buyurdu.*

Velilerin Şefaati

Her şeyde olduğu gibi, şefaati konusunda da mutlak ve tek yetkili Allah'tır. Bütün nimet, yetki ve şeref O'nun elindedir. Hüküm ve karar sahibi O'dur. O, dilediğini aziz, dilediğini rezil eder. Cennet de cehennem de O'nun emrindedir. Ancak O, bazı kullarının şeref, itibar ve derecesini artırmak, katındaki yakınlık ve dostluğunu göstermek için kendilerine bazı yetkiler verir; görevler yükler, şeref bahşeder. İşte şefaati de böyledir.

Hak Teâlâ, her şeyi bir sebebe bağlamıştır. Peygamberler de veliler de ameller de bir sebeptir. Hakiki tesiri Allah'tan bilmek şartıyla sebeplere başvurmak sakıncalı değil, hatta gereklidir. Çocuk için anne ve baba birer sebeptir. Fakat gerçek manada çocuğu yaratan, veren Allah'tır. Bir çocuk anne ve baba vasıtasıyla dünyaya gelir. Halbuki Allah dileseydi, bütün insanları Hz. Âdem [aleyhisselâm] gibi annesiz babasız yaratabilirdi veya dileseydi, bütün insanları Hz. İsa [aleyhisselâm] gibi babasız yaratabilirdi. Ancak Allah'ın âdeti budur, bütün işleri sebebe bağlamıştır.

Yine kuyuya düşen bir adam, kendisini çekip kurtarmaları için başkalarını çağırır. Hasta adam

doktora gider. Zulme uğrayan hâkime başvurur. Bunlar şirk ve küfür değil de, neden bir nebîyi veya veliyi yardıma çağırmak şirk olur? Kesinlikle velileri imdada çağırmak şirk değildir, onlardan şefaati istemek küfür değildir. Kur'ân-ı Kerîm ve hadis-i şeriflerde bildirildiği gibi, bazı kulların Allah katında şefaati etme hakkı vardır. Allah Teâlâ bu şefaati hakkını sevdiği ve razı olduğu kullarına verir. Veli, ibadetlere devam etmek, günahlardan kaçınmak, kalben dünyadan yüz çevirip ahirete yönelmek suretiyle Allah'ın dostluğunu kazanmış kimse demektir. Ayrıca veli, şefaatte bulunan, yardım eden, destekleyen, sahip çıkan, kollayan, dost ve sırdaş olan kimse demektir. Velinin en belirgin özelliği, diğer insanlara yardımcı olmaktır. Onun görevleri, Allah'ı tanıtmak, Allah'ın emir ve yasaklarını hatırlatmak, Hz. Resûlullah'ın [sallallahu aleyhi vesellem] sünnetini sevdirmek, gerek dünyada gerek ahirette insanlara yardımcı olmaktır.

Velinin diğer insanlara şefaati, yardımı ve aracılığı mümkündür. Veli kulun diğer insanlara şefaati, onları aydınlatmak, maddi ve manevi yardımda bulunmak şeklindedir. Zaten her veli, diğer insanlara şefaati etmekle yükümlüdür. Her mümin, diğer müminin yardımcısı, dostu ve şefaatiçisi olmalıdır.

Öncelikle şefaati, torpil yapma değildir. Allah'ın iradesini diğer insanlara ulaştırmaktır. Diğer insanlara yardım ve dostluk elini uzatmaktır. Şefaati, Allah Teâlâ'nın işine karışmak değildir. Şefaati, sevenlerin sevdikleri için aracı olup naz makamında niyaz etmeleri, dostları adına göz yaşı dökmeleridir. Şefaati

sevginin meyvesi, rahmetin esintisidir. Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyorlar:

*“Nice saçlı sakalı karışık, başı toz içinde adamlar var ki bunlar bir şeyin olması için Allah’a yemin etseler, Allah onların yeminini yerine getirir, onları yalancı çıkarmaz.”*⁴⁹

O halde öyle velileri şefaathçi etmekte, onların hürmetine Allah’tan istemekte hiçbir sakınca yoktur.

Şunu bilmemiz lazımdır ki iyi insanlara velilik sıfatını veren Allah’tır. Bir insan olduğu yerde, “Ben veliyim, ben şefaathçiyim” diyemez ve kendini veli ve şefaathçi ilan edemez.

Müminlerin Şefaati

Müminlerden bazılarının (hata ve günahları sebebiyle) cehenneme girmeleri kesinleştiği vakit, Allah Teâlâ onlar hakkında, peygamberlerin, sıddıkların hatta âlimlerin, salihlerin ve kendi katında kadrü kıymeti olan herkesin şefaatinin kabul eder. Bu kimseler aileleri, akrabaları, dostları ve tanıdıkları için şefaath yetkisine sahip olacaklardır.

Kıyamet günü salih kulların günahkâr kullara Allah’ın izniyle şefaath edebileceği meselesi de haktır. Müminin, mümin kardeşine dua etmesi, günahlarının affı için yalvarması şefaattir. Allah katında hayırlı bir kulun bu duası ister dünyada iken sağ olan mümin için olsun, ister ölmüş mümin için olsun yahut mah-

49 Müslim, Birr, 40; Tirmizî, Menâkıb, 54; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, 1/350.

şer meydanında olsun aynıdır. Gerek Kur'an âyetleri gerekse hadis külliyyatında yer alan pek çok rivayet, şefa'at konusunda başta Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] olmak üzere diğer salih kullara kıyamet gününde bir iznin verileceğini herhangi bir şüphe ve tereddüde mahal bırakmayacak şekilde haber vermektedir. Ebû Saîd el-Hudrî'nin [radiyallahu anh] rivayet ettiği bir hadis-i şerifte cennete giren bütün müminlerin, cehenneme girenleri çıkarmak için şefa'atçi olacakları bildirilmektedir.⁵⁰ Diğer bir rivayet şöyledir:

*"Ümmetimden bazıları var ki büyük bir cemaa-te, bazıları vardır ki bir kabileye, bazıları vardır ki bir gruba, bazıları da vardır ki tek bir kişiye şefa'at eder ve cennete girmelerini sağlar."*⁵¹

Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] bu hususta şöyle buyurmuştur:

*"Ümmetimden bir adam vardır ki onun şefaatiyle Rebîa ve Mudar kabilelerinin sayısından çok daha fazla kişi cennete girer."*⁵²

Resûl-i Ekrem [sallallahu aleyhi vesellem], Hz. Osman'la alakalı olarak şöyle buyurur:

*"Osman b. Affân, kıyamet gününde, Rebîa ve Mudar kabileleri kadar insana şefa'at eder."*⁵³

Müminler de günahlarının affı, makam ve rütbe-lerinin yücelmesi, derece ve mevkilerinin yükselme-

50 Nesâî, İmân, 18.

51 Tirmizî, Kıyâmet, 11.

52 Tirmizî, Kıyâmet, 12; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, 8/330; Hatîb et-Tebrîzî, *Mişkât*, nr. 5610; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6/378; Hâkim, *el-Müstedrek*, 3/405.

53 Tirmizî, Kıyâmet, 12.

si, diğ er iyilik ve güzelli kler için peygamberlerinden, Allah dostlarından, hayırlı ve salih zatlardan ş efaat talep edebilirler.

Bu mevzuda İmâm-ı Rabbânî hazretleri ş u açıklamalarda bulunur:

“Salih ve hayırlı zatların, Allah Teâlâ’nın izni ile kıyamet günü, âsiler ve günahkârlar hakkında ş efaat etmeleri hak ve gerçektir.”⁵⁴

Âlimlerden biri demiş tir ki: “Allah için sevdiğ in kardeşlerini çoğ alt. Çünkü her mümin için bir ş efaat yetkisi vardır. Belki sen kardeşinin ş efaat ettiklerinin içinde bulunursun.”

Denilmiştir ki: “Ahirette bir kul affedilince, kardeşlerine de ş efaat eder.”

Fahr-i Kâinat Efendimiz [sallallahu aleyhi vesellem] ş öyle buyurur:

“Allah birinin hayrını isterse ona iyi bir arkadaş ihsan eder. Ş ayet Allah’ı unutursa o, ona hatırlatır ve hatırladıkça Allah da ona yardım eder.”⁵⁵

Denilir ki: Allah için birbirini seven iki kardeş ten biri diğ er kardeş inden önce vefat ettiğ inde ona,

- Cennete gir, denilir. O, kardeş inin makamını sorar; eğ er onun makam ve yeri daha aş ağıda ise kendisine verilen makamın aynısı ona verilinceye kadar cennete girmez. Onun için ayrıca birçok ş ey ister. Ona,

- Kardeş in senin gibi amel etmedi, denilince o,

54 İmâm-ı Rabbânî, *Mektûbât*, 3/151, 17. Mektup.

55 Ebû Davud, *Harâc*, 4.

- Ben kendim ve onun için amel ediyordum, der. Bunun üzerine kardeşi için bütün istedikleri kendisine verilir, ayrıca kardeşi kendisiyle birlikte aynı makama çıkarılır. ⁵⁶

Şehidlerin Şefaati

Hız. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem], şehidlerin şefaati edeceklerini şöyle müjdelemektedir:

*“Kıyamet günü üç grup şefaati edecektir: Peygamberler, âlimler ve şehidler.”*⁵⁷

Hız. Ebû Bekir'in [radiyallahu anh] aktardığına göre, bir gün Hız. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem], sabah namazından tâ yatsı namazına kadar mescidde oturmuş, bazan gülümsemiş, bazan yüz hatları değişmiş, fakat hiç konuşmamıştır. Kendisine bu durum sorulunca, kıyamete kadar olacak hadiseler ve kıyametin bazı hallerinin kendisine gösterildiğini belirtmiş ve bu arada şunları da söylemiştir:

*“Kıyamet günü nebîler ve sıddıklar şefaati ettikten sonra şehidler çağırılır, onlar da diledikleri kadar şefaati ederler.”*⁵⁸

Allah Resûlü başka bir hadiste de şöyle demiştir:

*“Şehid, ailesinden yetmiş kişiye şefaati eder.”*⁵⁹

56 Sühreverdi, *Avârifü'l-Maârif*, s. 431.

57 İbn Mâce, *Zühd*, 37.

58 Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 1/5; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, nr. 18507.

59 Ebû Davud, *Cihad*, 28.

Hafızların Şefaati

Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem], Kur'ân-ı Kerîm'in korunması ve tebliği hususunda gereken hassasiyeti göstermiş, ümmetinin de bu konuda hassas davranmasını istemiştir. Kur'an'ı öğrenen ve öğretenlerin en hayırlı insanlar olduklarını açıklamıştır. Kur'an'ı ezberleyen ve onunla amel eden hafızlara da ayrı bir değer vermiş ve onların Allah'ın ehli, seçkin kulları olduklarını bildirmiştir.⁶⁰ Ayrıca meleklerle beraber olduklarını,⁶¹ cennete gireceklerini müjdelemiştir. Yine aile fertlerinden cehenneme girmeyi hak etmiş on kişiye şefaate edeceklerini belirtmiştir.⁶²

Kur'an okumaktan maksat, onu anlamak, düşünmek, inceliklerini bulmak, onunla amel etmektir. Nitekim Allah Resûlü şöyle buyurmuştur:

*"Kim Kur'an'ı okur, ezberler, helâl kıldığı şeyi helâl kabul eder, haram kıldığı şeyi de haram kabul ederse Allah, o kimseyi cennete koyar. Ayrıca hepsine cehennem şart olmuş bulunan ailesinden on kişiye şefaateçi kılınır."*⁶³

Hadis ezberleyene de Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] şefaateçi olacaktır. Nitekim,

"Ümmetime ulaştırmak üzere kırk hadis ezberleyen kimseye kıyamet gününde hem şefaateçi hem de şahit olurum" diye buyurmuştur.⁶⁴

60 İbn Mâce, Mukaddime, 16;

61 Müslim, Müsâfirîn, 244; Ebû Davud, Vitir, 14; Tirmizî, Fezâilü'l-Kur'ân, 13.

62 Tirmizî, Fezâilü'l-Kur'ân, 13; İbn Mâce, Mukaddime, 17.

63 Tirmizî, Kur'an, 13 (nr. 2905).

64 Beyhakî, Şuabü'l-İmân, nr. 1726.

Çocukların Şefaati

Küçük yaşta ölen çocuklar, anne ve babalarına şefaathçi olacaklardır. Bu konuda Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

“Küçük yaşta ölen çocuğa,

- Cennete gir, denilir. Fakat o cennetin kapısında durur, kızgın ve öfkeli bir şekilde beklemeye başlar ve,

- Annem ile babam yanımda olmadıkça girmem, der. O zaman meleklerle,

*- Onun anne babasını da onunla birlikte cennete koyun, denilir.”*⁶⁵ Bir diğer hadiste de şöyle buyrulmaktadır:

*“Henüz ergenlik çağına ulaşmamış üç çocuğu ölen her müslümanı Allah, çocuklara olan rahmet ve şefkati sebebiyle cennete koyar.”*⁶⁶

Bir gün Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem],

- Sizden (henüz ergenlik çağına gelmemiş) üç çocuğunu ahirete gönderen her kadın için, bu çocuklar cehenneme karşı mutlaka siper olur, buyurdu. İçlerinden bir kadın,

- Bu durum iki çocuk gönderenler için de geçerli midir, diye sordu. Bunun üzerine Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem],

*- Evet, iki çocuk gönderen için de durum aynıdır, cevabını verdi.*⁶⁷

65 Müslim, Birr, 154; İbn Mâce, Cenâiz, 58; Heysemî, Mecmau'z-Zevâid, nr. 18551.

66 Buhârî, Cenâiz, 6, 91; Müslim, Birr, 153.

67 Buhârî, İlim, 36, Cenâiz, 6, 91, İ'tisâm, 9; Müslim, Birr, 152.

Görüldüğü gibi bu hadislerde, henüz ergenlik çağına gelmeden ölen çocuğun, anne ve babasına şefaathedeceği açıkça ifade edilmiştir.

Amellerin Şefaati

Yapılan güzel bir amelin şefaathedeceğine dair Peygamber Efendimiz [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyururlar:

“Şefaatim, ümmetimden büyük günah işleyenler içindir. Bir adamın ateşe atılması için emir verilir. Giderken, (dünyada) susadığı zaman su vermiş olduğu adama rastlar, onu tanır ve ona,

- Benim için şefaathedecek misin, der. Adam,

- Sen de kimsin, diye sorar, adam,

- Ben sana falan gün su içirmedim mi, diye sorar.

Öbürü bunu tanır ve (Allah nezdinde) onun lehinde şefaatte bulunur. Adam da böylece geri çevrilir ve cennete gider.”⁶⁸

Enes b. Mâlik'in [radiyallahu anh] bildirdiğine göre Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

“Kıyamet günü insanlar saf saf dizilir. Cennet ehli de saf saf olur. O sırada cehennem ehlinden bir kişi cennet ehlinden birine uğrar ve,

- Ey falan! Hatırladın mı sen su istemiştin de ben sana bir içimlik su vermiştim, der (Bu iyiliğini bahane ederek şefaatheder). Adam, o kimseye şefaatheder.

Yine cehennemlik olan bir başka adam, cennetlik olan bir başkasının yanından geçer ve ona,

⁶⁸ Tirmizî, Kıyâmet, 11.

- *Sana abdest suyu verdiğimi hatırlıyor musun, der (Bu iyiliği için kendisine şefa'at ister. O da hatırlar) ve ona şefa'at eder.*" Diğer rivayette şu kısım da vardır:

- *Cehennemlik olanlardan biri cennetlik olanlardan birine gelir ve,*

- *Ey falan! Beni şöyle şöyle bir işe gönderdiğin günü hatırlıyor musun? Ben o gün senin için gitmiş-tim (Bu sözüyle şefa'atini ister). Cennetlik olan kimse de ona şefa'at eder.* ⁶⁹

Hz. Enes'in [radiyallahu anh] rivayet ettiğ'i bir hadis-te Resûl-i Ekrem [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyur-muştur:

"Kıyamet günü cennet halkından bir adam, ceza çekenleri görmek için cehenneme doğru bakar. Bu sırada cehennemliklerden biri onu görür ve,

- *Ey falanca kişi! Beni tanıdın mı, der. Cen-netlik,*

- *Hayır, yeminle söylüyorum, kim olduğunu çıkara-ramadım, der. Cehennemdeki adam,*

- *Hani dünyadayken çok susamış ve su istemek üzere yanıma gelmiştin, ben de senin susuzluğunu giderecek kadar su vermiştim ya, işte o kişi benim, der. Cennetlik,*

- *Tamam, şimdi tanıdım, der. Cehennemlik,*

- *O halde Rabb'inden benim için şefa'at dileğin-de bulun, diye rica eder. Adam durumu Rabb'ine zikrederek,*

69 İbn Mâce, Edeb, 8 (nr. 3684); İbn Ebü'd-Dünyâ, İstinâu'l-Ma'rûf, nr. 20; Heysemî, Mecmau'z-Zevâid, nr. 18547.

- Ey Rabbim! Cehennemliklere doğru bakmış-tım. Oranın halkından biri, 'Beni hatırlıyor musun?' diye sordu. Ben, 'Hayır, hatırlayamadım' dedim. O, 'Hani dünyadayken benden biraz su istemiştin de ben de sana vermiştim ya, işte o benim. Rabb'inden benim için şefa'at dile' dedi. 'Ey Rabbim, bana şefa-at hakkı ver de ona şefa'at edeyim' der. Allah [celle celâluhû] bu adama şefa'at hakkı verir ve ardından ce-hennemdeki kişinin çıkarılmasını emreder."⁷⁰

Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem], hac vazife-sini yerine getiren kişinin şefa'at etmesiyle alakalı olarak da şöyle buyurmuştur:

"Hacı, ehlinden, akrabalarından 400 kişiye şefa-at edecektir."⁷¹

Bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

"Kur'an ve oruç, kıyamet gününde kullara şefa-atçı olur. Oruç der ki:

- Ey Rabbim! Ben onu, gündüzleri yemekten, iç-mekten ve şehvetten alıkoydum. Bana şefa'at hakkı ver. Kur'an der ki:

- Ey Rabbim! Ben onu geceleri uyumaktan alı-koydum. Bana şefa'at hakkı ver. Böylece ikisi de şefa'at eder."⁷²

Bu tür rivayetler çoktur. Hepsini buraya almamız mümkün olmadığından bir fikir vermesi açısından bu kadarıyla yetiniyoruz.

70 Ebû Ya'lâ, *el-Müsned*, nr. 3490; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, nr. 18550; İbn Hacer, *el-Metâlibü'l-Âliye*, nr. 4660.

71 Ali el-Müttakî, *Kenzü'l-Ummâl*, nr. 11841.

72 Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 2/174; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, nr. 18543.

DÜNYA ve AHİRETTE ŞEFAAT

Dünya ve Şefaât

Şefaât, bir kimsenin başkası adına iyilik istemesi, cezanın kaldırılması için aracı olması demektir. Dünyada iyi veya kötü bir işe aracı olmak, yardım etmek, öncülük yapmak, vesile olmak, çığır açmak “şefaât” veya “sünnet” kavramı içinde değerlendirilir. Bu türden aracılıklar insanlar arasında her zaman olmuş ve olacaktır. Şu âyette şefaât kelimesi, “dünyada aracı olmak, yardım etmek ve öncülük etmek” anlamında kullanılmıştır:

مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ
مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً سَيِّئَةً
يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا

“Kim güzel bir şefaâtle (hayır ve iyiliklere aracı, vasıta olmakla) şefaât ederse bundan kendisine bir sevap (hisse) vardır. Kim de kötü bir şefaâtle (kötü-

lûge delil olmak ve yardım etmekle veya kötülük çıkırını açmakla) şefaatte bulunursa ondan kendisine bir günah payı vardır” (Nisâ 4/85).

Şefaati hasene, iman edip Allah'ın ve kullarının haklarına riayetle beraber, müminlerin iyiliği için uğraşmak, onları kötülüklerden ve zararlardan korumaya çalışmaktır.

Şefaati seyyie, müminlerin ve insanların zarara uğramaları ve kötülüklere düşmeleri için çalışmak ve kötülük çıkırları açmaktır.

Allah Teâlâ, yapılan amellerin mutlaka bir karşılığının olduğunu, herhangi bir şeye öncülük etmenin, yol göstermenin de bir karşılığının bulunduğunu, bu sebeple toplumda kötülüğün yaygınlaştırılmasına değil; iyiliklerin, güzelliklerin yaygınlaştırılmasına aracılık etmek gerektiğini bildirmiştir.

Hangi hususta olursa olsun, bir insanın, menfaat sağlayıp zarara uğramasını engelleme yolunda sırf Allah rızası için şefaatte bulunana dünyada ve ahirette nasip ve ecir vardır. Kötülüğe ve zararlara sebep olan da bu şefaati seyyienin vebal ve günahından payını alır.

Dinimizde, bir başkasının hukukunu zayi etmeye sebep olmayan ve şahitlikle ilgisi bulunmayan her konuda şefaati teşvik edilmiştir. Hz. Resûlullah da [sallallahu aleyhi vesellem] dünyevî işlerde şefaatte bulunmayı tavsiye etmiştir. Nitekim,

“Şefaati edin, ecir kazanın. Allah da Resûlü'nün diliyle dilediğine hükmetsin” buyurmuştur.⁷³

73 Buhârî, Edeb, 37; Müslim, Birr, 145 (nr. 2627); Ebû Davud, Edeb, nr. 5131; Tirmizî, İlim, 14 (nr. 2672).

Bir diğ er rivayette, “ efa at edin ki  efa at g oresiniz” ziyadesi vardır.⁷⁴

Görüldüğü gibi, iyi işlerde de kötü işlerde de  efa at yapılmaktadır. Fakat tavsiye edilen iyi i lere yardımcı olmak, aracılık etmektir.

Mah  er ve  efa at

En büyük  efa at, mah  er meydanında olacaktır. Mah  er, toplanma yeri ve toplanma zamanı demektir. İlk insandan son insana kadar herkesin toplanacağı kıyamet gününün adıdır. En büyük mahkeme yeridir. Orada yapılacak  efa atle alakalı açık haberler vardır. Hz. Peygamber [sallallahu aleyhi vesellem], mah  erde insanlar ıstırap ve heyecan içinde hesaplarının görülmesi için beklerlerken, Allah’a dua ederek hesap ve sorgunun bir an önce yapılmasını isteyeceğini bildirmiştir.⁷⁵

Resûlullah’ın [sallallahu aleyhi vesellem] buradaki  efa atından bütün insanlık istifade edecektir. Mah  er yeri, e i benzeri görülmemiş bir hal alacak, insanlar kan ter içinde kalacaktır. Bu bunaltıcı atmosferden bir an evvel uzakla mayı isteyen beşer, Hz. Peygamber’e [sallallahu aleyhi vesellem] ko acak ve ondan  efa at etmesini isteyecektir. Nitekim Eb  Hüreyre [radiyallahu anh] şöyle anlatıyor:

“Resûlullah ile beraberdik. Ona et yemeğ  getirildi ve kol kısmından bir parça önüne konuldu. Allah Resûlü kolu pek severdi. Ondan bir parça ağızına aldı ve,

74 Nesâî, Sünen, 5/87.

75 Buh  r , Tefsîr, 2; Müslim, İmân, 84.

- Ben kıyamet gününde âdemoğlunun efendisiyim. Neden böyle olduğunu biliyor musunuz? (Açıklayayım:) Allah o gün, öncekileri ve sonrakileri tek bir düzlükte toplar. Göz onları görür, çağırın sesini işittirir. Güneş onlara yaklaşır, sıkıntı ve keder insanların tahammül edemeyecekleri ve takat getiremeyecekleri dereceye ulaşır. Öyle ki insanlar birbirlerine,

- İçinde bulunduğumuz şu hali görmüyor musunuz, Rabb'inize karşı sizlere şefaate edecek birine bakmayacak mısınız, demeye başlarlar. Bunun üzerine,

- Babanız Âdem var! Ona gitmeliyiz, derler ve ona giderek,

- Ey Âdem! Sen insanların atasısın. Allah seni kendi eliyle yarattı ve sana ruhundan üfledi (Bütün isimleri sana öğretti). Meleklerine senin önünde secde ettirdi. Seni cennete yerleştirdi (Allah katında itibarın, makamın var). Rabb'in nezdinde bizim için şefaatte bulunmaz mısın? Bizim şu halimizi, başımıza şu geleni görmüyor musun, derler. Âdem de [aleyhisselâm],

- Bugün Rabbim hiç olmadığı kadar öfkeleni, daha önce bu kadar öfkelenmemişti. Bundan sonra da böyle öfkelenmeyecektir. (Esasen şefaate benim yüzüm yok, çünkü cennette iken, Allah) beni o ağaca yaklaştırmaktan menetmişti. Ben, bu yasağa âsi oldum (Ben cennette iken işlediğim günah sebebiyle cennetten çıkarıldım. Bugün günahlarım affedilirse bu bana yeter). Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden

başkasına gidin, Nuh'a [aleyhisselâm] gidin, diyecek. İnsanlar Nuh'a [aleyhisselâm] gidecekler ve,

-Ey Nuh! Sen insanlığa gönderilen ilk resûlüsün. Allah seni çok şükreden bir kul (abden şekûrâ) diye isimlendirdi. İçinde bulunduğumuz şu hali görmüyor musun? Başımıza gelenleri görmüyor musun? Rabb'in nezdinde bizim için şefaatte bulunmaz mısın, diyecekler. Nuh da [aleyhisselâm] şöyle diyecek:

- Bugün Rabbim çok öfkelen-di. Daha önce hiç bu kadar öfkelenmemişti, bundan sonra da böyle öfkelenmeyecektir! Benim bir dua hakkım vardı. Ben onu kavmimin aleyhine (beddua olarak) kullandım. Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin. İbrahim'e [aleyhisselâm] gidin, diyecek. İnsanlar İbrahim'e [aleyhisselâm] gidecekler ve,

- Ey İbrahim! Sen Allah'ın peygamberi ve 'Halilim' dediği tek insansın, bize Rabb'in nezdinde şefaet et! İçinde bulunduğumuz şu hali görmüyor musun, diyecekler. İbrahim [aleyhisselâm] onlara,

- Bugün Rabbim hiç olmadığı kadar öfkelen-di. Bundan önce bu kadar öfkelenmemişti, bundan sonra da bu kadar öfkelenmeyecektir. Şefaet etmeye kendimde yüz de bulamıyorum. Çünkü ben üç kere yalan söyledim,⁷⁶ diyecek, bu yalanlarını birer birer sayacaktır. Sonra sözlerine şöyle devam

76 Hz. İbrahim'in [aleyhisselâm] kıssasıyla ilgili bir rivayette şu ziyade var: Hz. İbrahim, insanlar, şefaet etmesi için kendine geldikleri zaman, Allah'a şefaet talebinde bulunmasına mani olan üç günahı olarak yıldızlar hakkında sarfettiği, "İşte bu Rabbim" (En'âm 6/76) sözünü, atalarının putları hakkında sarfettiği, "Belki de bu (putları kırma) işini onların en büyüğü yapmıştır" (Enbiyâ 21/63) sözünü ve bir de, "Ben gerçekten hastayım" (Sâffât 37/89) sözünü zikretti.

edecektir: 'Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin! Musa'ya [aleyhisselâm] gidin!' İnsanlar, Hz. Musa'ya [aleyhisselâm] gidecekler ve,

- Ey Musa! Sen Allah'ın peygamberisin. Allah seni, risaletiyle ve hususi kelâmıyla insanlardan üstün kıldı. Bize Allah nezdinde şefaatte bulun! İçinde bulunduğumuz hali görmüyor musun, diyecekler. Hz. Musa da [aleyhisselâm],

- Bugün Rabbim çok öfkelen-di. Daha önce böyle öfkelenmemişti, bundan sonra da böyle öfkelenmeyecektir. (Esasen Rabbim nezdinde şefaate yüzüm de yok. Çünkü) ben, öldürme emri almadan bir cana kıydım (Bugün ben mağfirete mazhar olursam bu bana yeterlidir). Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin! Hz. İsa'ya [aleyhisselâm] gidin, diyecek. İnsanlar Hz. İsa'ya [aleyhisselâm] gidecekler ve,

- Ey İsa, sen Allah'ın peygamberi, Meryem'e hitaben söylediği söz ve ondan bir ruhsun. Üstelik sen beşikte iken insanlara hitap ettin. Rabb'in nezdinde bize şefaate et! İçinde bulunduğumuz şu hali görmüyor musun, diyecekler. Hz. İsa da [aleyhisselâm],

- Bugün Rabbim çok öfkelen-di, daha önce bu kadar öfkelenmemişti, bundan böyle de hiç bu kadar öfkelenmeyecektir, diyecek. İşlediği bir günah-tan söz etmeden, 'Nefsim! Nefsim! Nefsim! Benden başkasına gidin! Muhammed'e [aleyhissalâtü vesselâm] gidin!' diyecek. İnsanlar bana gelecekler ve,

- Ey Muhammed! Sen Allah'ın peygamberi ve bütün peygamberlerin sonuncususun. Allah, geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışladı. Rabb'ine

karşı bize şefa'at et; şu içinde bulunduğumuz hali görmüyor musun, diyecekler.

Bunun üzerine yola koyulup arşın altına ineceğim. Rabbim için secdeye kapanacağım. Derken Allah, benden önce hiç kimseye açmadığı medh ü senâları benim için açacak (Ben onlarla Rabbim'e medh ü senâlarda bulunacağım). Sonra,

- Ey Muhammed, başını kaldır ve iste! (İstedğin) sana verilecek! Şefa'at talep et! Şefaatin yerine getirilecek, denilecek. Ben de başımı kaldıracam ve,

- Yâ Rab, ümmetim! Yâ Rab, ümmetim! Yâ Rab, ümmetim, diyeceğim. Bunun üzerine,

- Ey Muhammed! Ümmetinden, üzerinde hesap olmayanları cennet kapılarından sağdaki kapıdan içeri al! Esasen onlar diğer kapılarda da insanlara ortaklıklar, denilecek.

Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] sonra şöyle buyurdu:

- Nefsim kudret elinde olan Zat-ı Zülcelâl'e yemin olsun ki cennet kapısının kanatlarından iki kanadın arasındaki mesafe Mekke ile Hecer arasındaki veya Mekke ile Busra arasındaki mesafe kadardır.”⁷⁷

Evet, hadiste buyrulan bu şefa'at, Resûl-i Kibriya'nın [sallallahu aleyhi vesellem] mahşerdeki büyük şefa'atidir (şefa'at-i uzmâ).

Bundan sonra her peygamber kendi ümmeti hakkında şefa'ate mezun olacaktır.

⁷⁷ Buhârî, Enbiyâ, 3, 8, Tefsîr, 5; Müslim, İmân, 327 (nr. 194); Tirmizî, Kıyâmet, 11 (nr. 2436); Ahmed b. Hanbel, el-Müsne'd, 2/435.

Süleyman Peygamberin Saltanatından Üstün

Abdurrahman b. Akîl [radiyallahu anh] şöyle anlatmıştır:

“Bir heyetle Resûlullah’a [sallallahu aleyhi vesellem] gitmek üzere yola çıktım. Kapısına varınca devele-
rimizi çökerttik. Hz. Peygamber’in yanına girerken
dünyada en sevmediğimiz kimse o idi. Fakat yanın-
dan çıkarken (İslâm’la şereflendikten sonra) yanına
gelenlerin içinde onu en çok seven biz olmuştuk. Bir
ara bizden biri,

- Yâ Resûlallah! Rabb’inden Süleyman peygam-
berin saltanatı gibi bir saltanat istemedin mi, deyin-
ce tebessüm etti, daha sonra,

- Umarım ki peygamberinize verilen, Allah ka-
tında Süleyman peygamberin saltanatından daha
üstündür. Allah gönderdiği her peygamberin duası-
nı kabul etti. Onlardan bir kısmı dünyada dua etti,
istediği verildi. Bazıları iman etmeyen âsi kavmine
beddua etti, helâk oldular. Allah benim de dileğimi
kabul etti, ben ahirete bıraktım, kıyamet günü Rab-
bim katında ümmetime şefaate edeceğim” buyurdu.⁷⁸

O Gün Efendi Benim!...

İbn Abbas [radiyallahu anh] anlatıyor:

Sahabeden bir grup oturmuş, bir yandan
Resûlullah’ın [sallallahu aleyhi vesellem] gelmesini bekli-
yorlar, bir yandan da aralarında bir konuyu konuşı-

⁷⁸ Heysemî, *Mecmau’z-Zevâid*, nr. 18497.

yorlardı. Tam bu sırada Allah Resûlü çıkageldi ve onların şu konuşmalarına şahit oldu:

- Hayret, Allah Teâlâ mahlûkatından İbrahim'i [aleyhisselâm] kendine dost (halil) seçti, diyordu. Bir başkası,

- Bundan daha da şaşırtıcı olanı ise Allah'ın [celle celâluhû] Hz. Musa [aleyhisselâm] ile konuşmasıdır, diyordu. Bir diğer sahabi,

- Ya İsa! O Allah'ın, Meryem'in rahmine attığı, rahmetinden ve kudretinden kendisine bahşettiği biri değil midir, diyordu. Bir diğeri,

- Âdem [aleyhisselâm] ise Allah'ın kulları arasından seçtiği bir peygamberdi, diyordu.

Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] bunları dinledikten sonra sahabilerin yanına vardı ve şöyle buyurdu:

"Sözlerinizi duydum. İbrahim'in [aleyhisselâm] Allah'ın halili olması hususunda şaşıırıyorsunuz, fakat o öyledir. Musa'nın [aleyhisselâm] Allah [celle celâluh] ile konuşması da öyledir. İsa'nın [aleyhisselâm] ruhullah olması ve Âdem'in [aleyhisselâm] O'nun saf ve temiz kulu olması da böyledir.

İyi dinleyin! Övünmek için demiyorum; ben de Allah'ın habibiyim (sevgili dostuyum).

Kıyamet günü livâü'l-hamd sancağını ben taşıyacağım; bunda da övünülecek bir şey yok.

Yine övünmek için söylemiyorum; ben kıyamet günü ilk şefa'at edecek ve şefaati ilk kabul olunan kişiyim.

Cennet kapılarının halkalarından tutup ilk olarak kapıları vuracak olan benim. Rabbim bana kapıları açtıktan sonra fakirlerle birlikte içeri girerim.

Ben gelmiş geçmiş bütün mahlûkatın en üstünüyüm, en kıymetlisiyim. Bunların hiçbirini iftihar etmek için söylemiyorum (Sadece yüce Allah'ın bana ikram ettiği nimetini zikrediyorum).”⁷⁹

Sırat ve Şefa'at

Hz. Enes'ten [radiyallahu anh] rivayet edildiğine göre Hz. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

“Kıyamet gününde sırat köprüsünün başında durur, ümmetimin geçmesini beklerim. O sırada İsa [aleyhisselâm] gelir ve,

- Yâ Muhammed! İşte bütün peygamberler sana ricaya geldiler. Allah'ın ümmetleri -amellerine göre- ayırıp dilediği yere göndermesini, onları mahşerin öldürücü sıkıntısından kurtarmasını istiyorlar, der.

O gün insanlar gırtlaklarına kadar tere gömülecekler. Müminlere serin bir hava olurken kâfirleri tamamen öldürücü sıkıntılar kaplayacak.

İşte o zaman İsa'ya [aleyhisselâm],

- Yâ İsa! Ben gelinceye kadar bekle, der ve arş-ı âlânın altına varırım, orada hiçbir meleğin ve hiçbir peygamberin görmediği şeylerle karşılaşırım. O sırada Allah Cibrîl'e emir vererek,

⁷⁹ Tirmizî, Menâkıb, 1; Dârimî, Mukaddime, 8; Hatîb et-Tebrîzî, Mişkât, nr. 5762; Ali el-Müttakî, Kenzû'l-Ummâl, nr. 31970.

- Muhammed'e git; ona, başını secdeden kaldır ve dilediğini iste. İstediklerine şefaatt et. Şefaatin kabul edilecektir, diye buyurur.

O zaman ümmetime şefaatt ederim. Önce -şefaate hak kazananlardan- her doksan dokuz kişiden bir kişiyi kurtarırım. Rabbim'e yalvarmaya devam ederim. Hatta Rabbim bana,

- Ümmetinden bir gün dahi gönülden 'lâ ilâhe illallah' deyip o imanla ölenleri dahi şefaatinle cennete koy, deyinceye kadar yerimden kalkmam." ⁸⁰

Havuz ve Şefaatt

Enes b. Mâlik [radiyallahu anh], şefaatin havuzun başında da yapılacağına dair bir rivayette şöyle anlatıyor:

"Resûlullah'tan, kıyamet gününde bana şefaatt etmesini istedim. Şöyle buyurdular:

- Evet, ederim. Ben,

- O halde nerede isteyeyim, diye sordum. Allah Resûlü [sallallahu aleyhi vesellem],

- Beni talep edeceğin ilk yerde, yani sıratıta iste, diye buyurdu.

Bunun üzerine,

- Peki, ya seni orada bulamazsam, dedim. Resûl-i Ekrem [sallallahu aleyhi vesellem],

- O zaman mîzanda ara, dedi. Ben,

80 Ahmed b. Hanbel, *el-Müsne'd*, 3/178; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, nr. 18506.

- Ya orada da bulamazsam? Seni nerede arıyorum, dedim. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem],

- *Havuzun yanında ara, dedi.*" 81

Cennet ve Şefaât

Peygamber Efendimiz [sallallahu aleyhi vesellem] ümmetinin bir kısmının hesapsız cennete girmesi için şefaât edecektir. Ayrıca cennet ehline, sevabı ve günahı eşit olanlara ve cehennemlik olan bazı müminlere cennete girmeleri için şefaâtçi olacaktır. Cehenneme giren iman ehlinde bir kısmı da cezasını çektikten sonra yine Resûlullah'ın [sallallahu aleyhi vesellem] üç defa şefaât etmesiyle cennete girecektir.⁸² Cennette müminlerin derecelerinin yükselmesi için de Hz. Peygamber'in [sallallahu aleyhi vesellem] şefaati olacaktır. Dereceler artırılması için ilk şefaât edecek peygamber de Resûl-i Ekrem'dir. Nitekim bir hadisinde,

"Cennette insanların ilk şefaât edeni benim" 83 buyurmuştur.

Yine Resûlullah Efendimiz'in [sallallahu aleyhi vesellem] şefaati ile yetmiş bin mümin, sorgusuz ve sualsiz, hesaba çekilmeden cennete girecektir.⁸⁴ Ve yine Allah Resûlü'nün şefaati ile ümmetinden cennete girenler, sevaplarının üstünde makamlara, lutuflara nail olacaktır.⁸⁵

81 Tirmizî, Kıyâmet, nr. 2357; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsne'd*, 3/178.

82 Buhârî, Tevhid, 19; Rikâk, 51.

83 Müslim, İmân, 85.

84 Buhârî, Rikâk, 50; Müslim, İmân, 369.

85 Kettânî, *Nazmü'l-Mütenâsir mine'l-Hadîsi'l-Mütevâtir*, nr. 304.

Cehennem ve Şefaât

İbn Abbas'ın [radiyallahu anh] rivayet ettiği bir hadiste Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle anlatmıştır:

"Kıyamet günü her peygamber için nurdan minberler hazırlanır. Hepsi minberlerine oturur, benimkisi boş kalır; oturmam. Ben, cennete gönderildikten sonra ümmetim geride kalır, benimle gelemeyen endişesiyle Rabbim'in huzurunda, ayakta beklerim. Sonra,

- Ey Rabbim, ümmetim, derim. Allah [azze ve celle],

- Ey Muhammed! Ümmetine ne yapmamı istersin, diye sorar. Ben,

- Ey Rabbim, bir an evvel hesaplarını gör, derim ve hiç durmadan her birine teker teker şefaât ederim. Öyle ki cehennem bekçisi Mâlik,

*- Ey Muhammed! Ümmetinden Rabb'inin gazap edeceği hiç kimseyi ateşte bırakmadın, der."*⁸⁶

Hiz. Peygamber'in [aleyhissalâtu vesselâm] şefaati ile insanlar cehennemden çıkacak ve cennete gireceklerdir. İmrân b. Husayn'dan [radiyallahu anh] rivayet edildiğine göre Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] şöyle buyurmuştur:

*"Birtakım insanlar, Muhammed'in şefaati sonucu cehennemden cennete girer ve cehennemlikler olarak isimlendirilirler."*⁸⁷

86 Taberânî, *el-Mu'cemü'l-Kebîr*, nr. 10771; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, nr. 18536.

87 Buhârî, *Rikâk*, 6081; Ebû, Davud, *Sünnet*, nr. 4115; Tirmizî, *Cehennem*, nr. 2525; İbn Mâce, *Zühd*, nr. 4306. Cennet ebedî

Hadislerde belirtildiğine göre bütün şefaatçilerin şefaat etmesinden sonra hayırlı hiçbir ameli bulunmayan cehennemdeki müminler için de kullarına karşı çok merhametli olan Allah [celle celâluh] şefaat edecek, böylece “Rahmân’ın âzatlari” adı verilen bu grup da cennete girecektir.⁸⁸

saadet yeridir. Cehennemden çıktıktan sonra cennete girenlere “cehennemlikler” isminin verilmesi, onların cennette de utanç içinde olacakları ve kınanacakları anlamına gelmez. Ancak cennette de dereceler, makamlar olduğu bilinmektedir.

88 Buhârî, Tevhid, 24; Müslim, İmân, 302.

Şefaât Yâ Resûlallah

(sallallahu aleyhi vesellem)

*Delilleri ve
Hikmetleriyle
Şefaât*

Şefaât haktır. Âyet, hadis ve icma ile sabittir. Buna iman edilmesi gerekir. Şefaât hakkını da, şefaatin neticesini de Allah Teâlâ verir. Yine şefaât edeceklere de, edileceklere de O müsaade eder. Peygamber veya velilerden şefaât dileyen, aslında Cenâb-ı Mevlâ'dan dilemiş olur.

ISBN 978-605-4491-61-2

9 786054 491612